

Forskrift om erstatning etter offentlige pålegg og restriksjoner

Forskrift om erstatning etter offentlige pålegg og restriksjoner	1
1.3 Matloven	4
2. Kommentarer til de enkelte bestemmelsene i forslaget	6
2.1 Formål	6
2.1.1 Erstatning etter offentlig pålegg.....	6
2.1.2 Erstatning for tapte produksjonstilskudd i husdyrproduksjon	7
2.1.3 Erstatning etter offentlige restriksjoner.....	7
2.1.4 Erstatning for økte utgifter som følge av nedfôring.....	8
2.2 Virkeområde	8
2.2.1 Pålegg om destruksjon av planter og plantemateriale.....	8
2.2.2 Pålegg om nedslakting av husdyr.....	10
2.2.3 Frivillig nedslakting etter restriksjoner	11
2.2.4 Radioaktivitet.....	11
2.3 Definisjoner.....	11
2.4 Vilkår	11
2.5 Fradrag i erstatningen	12
2.6 Minsteutbetaling og egenandeler	13
2.6.1 Minsteutbetaling	13
2.6.2 Egenandel.....	13
2.7 Erstatning etter offentlige pålegg.....	15
2.7.1 Fastsettelse av erstatning – gjennomgående regler	15
2.7.2 Utmåling av erstatning for husdyr, planter og plantemateriale.....	16
2.7.3 Utmåling av erstatning for nødvendige utlegg.....	16
2.7.4 Utmåling av erstatning for hus, innredning, materiell mv.	16
2.8 Erstatning etter frivillig nedslakting	17
2.8.1 Erstatning for dyr	17
2.8.2 Erstatning for innredning og materiell.....	18
2.9 Erstatning for tapte produksjonstilskudd	18
2.9.1 Erstatning i husdyrhold	19
2.9.2 Erstatning i planteproduksjon	20
2.10 Erstatning for nedfôring på grunn av radioaktivitet.....	21
2.10.1 Ordinær nedfôringskompensasjon	21
2.10.2 Erstatning for dyr som kreperer under nedfôring.....	22
2.10.3 Erstatning for dyr som nedslaktes under nedfôring og kjøtt som kasseres pga for høyt radioaktivitetsinnhold.....	22
2.10.4 Slakterikompensasjon	22
2.10.5 Ekstra nedfôringskompensasjon	22
2.10.6 Kompensasjon for kostnader knyttet til samling av dyr	23
2.11 Søknad, saksbehandling og utbetaling	23
2.11.1 Melding til fylkesmannen før tiltak iversettes	23
2.11.2 Søknad.....	23
2.11.3 Administrasjon, klage og dispensasjon.....	24
2.12 Standardiserte satser.....	26
3. Administrative og økonomiske konsekvenser	26

4. Forskrift om erstatning etter offentlige pålegg og restriksjoner i plante- og husdyrproduksjon.....	28
--	----

1. Innledning

Statens landbruksforvaltning forvalter fra 01.01.04 alle erstatningsordningene i landbruket. På denne bakgrunn er det lagt til rette for formåls effektiv og forvaltningseffektiv forvaltning av ordningene slik at erstatningsordninger som sådan blir sett både i sammenheng med hverandre og i sammenheng med de øvrige virkemidlene i landbrukspolitikken.

I forbindelse med jordbruksforhandlingene i 2003 ble det bestemt at erstatningsordningene i forbindelse med pålegg og restriksjoner i dyrehold og planteproduksjoner skal samordnes, finansieres utenfor jordbruksavtalen og forvaltes av Statens landbruksforvaltning.

Endringen skal også bidra til å videreutvikle et klarere skille mellom pålegg og restriksjoner for å ivareta dyre- og plantehelse, og erstatning som en følge av slike pålegg.

Forskrift om erstatning etter offentlig pålegg og restriksjoner i plante- og husdyrproduksjon viderefører og utfyller eksisterende bestemmelser om erstatning som følge av pålagt nedslakting av husdyr i lov om matproduksjon og mattrygghet mv. av 19. desember 2003 nr. 124 (matloven) § 22 første og andre ledd. I tillegg erstatter forskriften eksisterende forskrifter som regulerer erstatning etter pålegg og restriksjoner. Dette gjelder:

- forskrift 9. januar 2004 nr. 169 om erstatning etter offentlige pålegg som følge av planteskadegjørere
- forskrift 11. februar 2004 nr. 382 om tilskott ved nedslakting av sauebuskap på grunn av sjukdommen mædi
- forskrift 9. januar 2004 nr. 170 om tilskott ved nedslakting av sauebuskap som har hatt kontakt med buskap der sjukdommen skrapesjuka er påvist
- forskrift 17. august 2001 nr. 925 om standardiserte satser for erstatning for dyr
- midlertidig forskrift 9. januar 2004 nr. 168 om erstatning for visse indirekte tap som følge av pålagt nedslakting
- midlertidig forskrift 9. januar 2004 nr. 154 om utmåling av erstatning etter matloven § 22
- forskrift 19. juni 2003 nr. 905 om kompensasjon og erstatning i forbindelse med nedføring på grunn av radioaktivitet 2003/2004
- forskrift 30. august 2001 nr. 1002 om erstatning for svikt i honningproduksjon

I tillegg skal erstatning for tapte produksjonstilskudd inntas i forskriften. Denne ordningen har de siste årene vært direkte hjemlet i jordbruksavtalen.

Forvaltningen skal gjøres enklere og mer effektiv på alle nivåer, og informasjon skal gjøres lettere tilgjengelig for søkerne. Dette vil gi fordeler ved felles forvaltning og muligheter til å strømlinjeforme ordningene slik at liknende ordninger forvaltes likt. Brukerne vil kunne forholde seg til samme forvaltningsorgan ved søknader knyttet til erstatning etter de forskjellige ordningene.

1.2 Endringer – hovedtrekk

Hovedhensyn i forslaget til ny forskrift er forenkling gjennom helhetlig forvaltning, like regler for like ordninger og gjennomgående bruk av standardiserte satser for enkelte dyreslag.

Det blir foreslått omfattende endringer i flere av erstatningsordningene. Mens forvaltningen av ordningene før har foregått på flere nivåer foreslås det nå at alle søknader om erstatning og utbetaling skal behandles av fylkesmannen i første instans. Statens landbruksforvaltning blir nasjonal forvalter av ordningene og klageinstans. Videre foreslås det at tilfeldige forskjeller mellom ordningene fjernes slik at de fremstår som mest mulig samstemt. Det er lagt vekt på å utarbeide felles prinsipper og metoder.

Når det gjelder produksjonstilskudd gitt etter nedslakting som følge av veterinære restriksjoner, foreslås det en omfattende omlegging, slik at produksjonstilskudd i fremtiden kun gis for levende dyr, mens det kan gis erstatning for tapt tilskudd etter veterinære pålegg eller restriksjoner, se kapittel 2.1.2.

Det foreslås endringer i forvaltningen av erstatning etter pålagt nedfôring som følge av radioaktivitet ved at fylkesmannen forvalter alle delordningene og at noen delordninger foreslås avvirket.

1.3 Matloven

Lov om matproduksjon og mattrygghet (matloven) trådte i kraft 01.01.04. Matlovens formål er blant annet å sikre helsemessig trygge næringsmidler og fremme helse, kvalitet, forbrukerhensyn langs hele produksjonskjeden, samt ivareta miljøvennlig produksjon og fremme god plante- og dyrehelse, samt ivareta hensynet til aktørene langs hele produksjonskjeden.

Erstatning for pålagt nedslakting av husdyr er hjemlet i matloven § 22 første og andre ledd. § 22 tredje ledd gir hjemmel til å gi forskrifter om erstatning for andre tap eller utgifter som følge av pålagte tiltak mot sykdommer og smittestoffer hos dyr og planter, samt om fastsettelse, omfang og utmåling av erstatning etter § 22.

Matloven § 31 gir hjemmel til å gi forskrifter om kompensasjon for å lette etterlevelse av matlovens krav og forpliktelser i primærproduksjonen.

Matloven § 22 lyder:

§ 22 Erstatning for pålagte tiltak mot sykdommer, smittestoffer og skadegjørere hos dyr og planter

Eier skal ha erstatning for husdyr som avlives etter pålegg jf. § 23, dør før slikt pålegg er gitt, eller dør som følge av pålagt behandling. Vilkår for rett til erstatning er at eieren eller annen som har ansvar for dyrene mv., ikke selv forsettlig eller grovt uaktsomt har forvoldt sykdommen, utlegget eller tapet, og at han har oppfylt varslingsplikt jf. § 6 og fulgt vedtak gitt i eller i medhold av denne loven. For hund, katt og selskapsdyr betales ikke erstatning.

Når eier har rett til erstatning etter første ledd, skal vedkommende også ha erstatning for nødvendige utlegg til avliving, nedgraving eller destruksjon av dyr, pålagt behandling, rengjøring og desinfeksjon samt tap som følge av pålagt destruksjon av hus, innredninger, fôr, redskaper og gjødsel.

Kongen kan gi forskrifter om erstatning for andre tap eller utgifter som følge av pålagte tiltak mot sykdommer og smittestoffer hos dyr, for tiltak som blir pålagt for å forebygge eller bekjempe planteskadegjørere, samt om fastsettelse, omfang og utmåling av erstatning etter denne paragraf.

Matloven § 31 lyder:

§ 31 Kompensasjonsordninger

Kongen kan gi forskrifter om kompensasjon for å lette etterlevelse av matlovens krav og forpliktelser i primærproduksjonen.

Matloven etablerer to ulike begreper, erstatning og kompensasjon, for økonomisk støtte for tap som følge av pålegg og restriksjoner. Begrunnelsen for dette er at erstatning i henhold til § 22 i stor grad tjener til å oppfylle plante- og dyrehelsemessige formål, mens kompensasjon i henhold til § 31 i tillegg har større innslag av næringsmessig begrunnet støtte.

Departementet foreslår en samordnet forskrift der kun begrepet erstatning nyttes i forskriften. Selv om begrepsbruken forenkles, vil det fremgå av forskriften hvilken hjemmel som regulerer de ulike erstatningsordningene.

Retten til erstatning etter pålagt nedslakting av husdyr er hjemlet i matloven § 22 første og andre ledd. Bestemmelsene i utkastet til forskrift som gir regler for fastsettelse, omfang og utmåling av erstatning etter pålagt nedslakting må leses i sammenheng med bestemmelsene i matloven § 22, både når det gjelder hva som erstattes og vilkårene for erstatning. Forskriften kan ikke innskrenke de rettighetene som er nedfelt i matloven når det gjelder dette. Det er likevel lite tvilsomt at det kan gis bestemmelser om utmåling av erstatning ved hjelp av standardiserte satser selv om dette ikke gir like stor erstatning som ved verdsetting av det enkelte dyr eller den enkelte gjenstand som skal saneres. Dette fremgår av Ot. prp. nr 100 (2002-2003) kapittel 15 der det heter om § 22 tredje ledd at:

Bestemmelsen gir også hjemmel til å gi nærmere forskrifter om fastsettelse, omfang og utmåling av erstatning og gir med det hjemmel for gjeldende forskrifter som blant annet baseres på standardiserte erstatningssatser for dyr.

Når det gjelder erstatning etter offentlige pålegg som følge av planteskadegjørere, anses matloven § 22 tredje ledd å gi tilstrekkelig hjemmel til å vedta forskriftsbestemmelser om erstatning for slike tap og kostnader.

Matloven § 31 gir hjemmel til å gi forskriftsbestemmelser om erstatning etter frivillig nedslakting av sauebesetninger der disse er gitt restriksjoner mot sending på fellesbeite på grunn av mædi eller kontakt med skrapesjukebesetninger. Samme bestemmelse etablerer også et vidt hjemmelsgrunnlag for å inkludere en del kompensasjonsordninger som er innrettet på å

fremme markedshensyn relatert til den landbaserte matproduksjonen. I Ot. prp. nr 100 (2002-2003) kapittel 12.4.4 fremgår det at:

Departementet vil derfor foreslå at det etableres en generell hjemmel til å etablere kompensasjonsordninger som reduserer den økonomiske belastning for primærprodusenter ved å være underlagt begrensning i retten til å omsette dyr eller for å måtte treffe særskilte tiltak for å kunne produsere råvarer som gir grunnlag for produksjon av trygge næringsmidler. Videre foreslår departementet at det etableres et hjemmelsgrunnlag for den etablerte ordningen med å gi økonomisk kompensasjon fordi sauekjøtt fra visse besetninger ikke sendes på markedet av markedshensyn.

Matloven § 31 gir videre hjemmel til å gi forskriftsbestemmelser om erstatning for utgifter i forbindelse med nedføring av småfe og storfe på grunn av radioaktivitet. Formålet med matloven er å sikre helsemessig trygge næringsmidler og fremme helse, kvalitet og forbrukerhensyn langs hele produksjonskjeden. Nedføring på grunn av radioaktivitet gjøres for å sikre at kjøtt skal kunne brukes til menneskeføde der dyrene har hatt høyere cesiumverdier enn de tillatte etter fôropptak på utmarksbeite. Erstatningsordningen bidrar videre til å kompensere de merutgifter som næringsutøverne får som følge av nedføringen.

2. Kommentarer til de enkelte bestemmelsene i forslaget

2.1 Formål

Landbruksdepartementets forslag til formål for ny samordnet erstatningsforskrift er at forskriften skal bidra til bekjempelsen av planteskadegjørere og dyresykdommer, bidra til trygg mat og redusere den økonomiske belastningen for enkeltpersoner og virksomheter ved ulike bekjempelsestiltak

2.1.1 Erstatning etter offentlig pålegg

Reglene i matloven § 22 første og andre ledd om rett til erstatning etter offentlige pålegg om nedslakting av husdyr er en videreføring av eksisterende ordning hjemlet i husdyrloven. Ordningen har som overordnet formål å bidra til bekjempelsen av dyresykdommer gjennom økonomiske kompensasjonsordninger.

Erstatningsordninger bidrar til å gjøre bekjempelsen av ulike dyresykdommer og planteskadegjørere lettere å gjennomføre ettersom de som får særlig tyngende pålegg får erstattet deler av sitt tap. Dette vil medføre at eiere kan melde fra om sykdomsmistanke uten å risikere økonomisk ruin, og dermed lette myndighetenes kontrolloppgave i forhold til sykdommer. Det vises i denne forbindelse til Ot.prp nr. 100 (2002-2003) om lov om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven) kapittel 10.3.4:

Ordninger som sikrer økonomisk vederlag til eier for pålagt avlaving av dyr er etablert for å ivareta et vesentlig samfunnshensyn i forhold til alvorlige sykdommer og farlige smittestoffer hos dyr. En vesentlig faktor for å begrense samfunnsmessige skadevirkninger er at den enkelte som uforskyldt blir rammet, har trygghet for at det ikke medfører økonomisk ruin å

varsle myndighetene om situasjonen. Dermed muliggjøres rask iverksettelse av tiltak fra myndighetenes side for å begrense skadevirkningen for andre.

De samme hensynene må legges til grunn når det gjelder erstatning etter pålagt sanering på grunn av farlige planteskadegjørere. En erstatningsordning vil bidra til å hindre eller begrense spredningen av farlige planteskadegjørere fordi det ikke vil føre til et økonomisk tap å varsle myndighetene om mulige skadegjørere. Forskriften bør synliggjøre at de samme hensyn ligger til grunn når det gjelder erstatning etter offentlig pålegg både som følge av husdyrsykdommer og planteskadegjørere.

2.1.2 Erstatning for tapte produksjonstilskudd i husdyrproduksjon

Forskriften har videre til formål å hjemle erstatning for tapte produksjonstilskudd som følge av offentlige pålegg. Erstatning for pålagt eller frivillig nedslakting av husdyr er begrunnet i at det er en samfunnsinteresse å bekjempe eller hindre utbredelsen av visse husdyrsykdommer. Når det gjelder erstatning for tapte produksjonstilskudd, er dette begrunnet både i næringsmessige og dyrehelsemessige hensyn. Virksomhet som blir pålagt opphold i driften for en periode, vil få et bortfall av inntekter som det kan være vanskelig å erstatte med andre inntekter. Begrunnelsen for å gi en viss erstatning i slike tilfeller, er å bidra til at de økonomiske konsekvensene av pålegget ikke gjør det vanskelig å gjenoppta driften når oppholdsperioden er over.

Flere forsikringselskaper tilbyr avbruddsforsikringer som blant annet vil dekke kostnader som følge av en pålagt oppholdsperiode i driften. Slike forsikringer tegnes imidlertid i liten grad ettersom disse oppfattes som for kostbare for virksomhetene. Det er derfor tvilsomt om slike ordninger kan karakteriseres som alminnelige forsikringsordninger. Eksistensen av en offentlig erstatningsordning vil derfor kunne være vesentlig for om en virksomhet kan starte opp med samme produksjon etter en pålagt oppholdsperiode.

Ordnningen med produksjonstilskudd på historisk grunnlag til de som har blitt pålagt nedslakting av sau må antas å ha bidratt til at virksomheter i stor grad har startet opp med ny drift etter at pålagte tiltak er gjennomført. Det er også grunn til å tro at denne ordningen har hatt betydning for varsling og bekjempelse av dyresykdommer ettersom det gis erstatning for tapte inntekter i en pålagt oppholdsperiode. Landbruksdepartementet mener derfor det er prinsipielt grunnlag for å videreføre denne ordningen, i en eller annen form.

2.1.3 Erstatning etter offentlige restriksjoner

Sauebesetninger som får påvist skrapesjuka, blir pålagt nedslakting og har krav på erstatning etter matloven § 22 første og andre ledd. Besetninger som blir definert som kontaktbesetninger av Mattilsynet blir pålagt restriksjoner, men blir ikke pålagt nedslakting. Det samme gjelder for besetninger der det blir påvist mædi. Slike restriksjoner er ofte svært tyngende, ettersom sending av sau på utmarksbeite utgjør en vesentlig del av grunnlaget for sauehold i Norge. Fortsatt drift for en besetning pålagt en slik restriksjon, vil ofte medføre betydelige utgifter både til tilsyn, gjerdehold og leie av areal, særlig fordi slike restriksjoner kan vedvare i flere år. Det har derfor vært ansett som en rimelig løsning at den som blir pålagt restriksjoner kan velge å slakte ned besetningen og starte opp driften med ny sykdomsfri besetning.

2.1.4 Erstatning for økte utgifter som følge av nedføring

Forskriften har videre som formål å gi rett til erstatning for nedføringskostnader mv. for virksomheter som har blitt pålagt nedføring av småfe og storfe som har høye cesiumverdier før de kan slaktes og nyttes til menneskemat. Det er et viktig formål med matloven å bidra til å sikre trygge næringsmidler, og derfor viktig å gi erstatning for økte utgifter for å ivareta dette.

2.2 Virkeområde

Erstatningsordningene som nå skal samles i denne forskriften har ulike virkeområder. Erstatning etter offentlige pålegg som følge av planteskadegjørere, erstatning etter frivillig nedslakting og produksjonstilskudd på historisk grunnlag gjelder virksomheter som driver vanlig jordbruksproduksjon og er berettiget produksjonstilskudd i jordbruket, eller virksomheter som kan levere årsoppgave etter lov av 19. juni 1969 nr. 66 om merverdiavgift § 31, jf § 28. Erstatning etter pålagt nedslakting av husdyr og kompensasjon for nedføringskostnader som følge av radioaktivitet har ikke tilsvarende nedre avgrensning når det gjelder størrelse på eiendom eller omsetning, og gjelder i utgangspunktet for alle eiere av husdyr som får pålegg eller restriksjoner.

Forslaget til formål for ny samordnet erstatningsforskrift er som beskrevet i kapittel 2.1 både å bidra til bekjempelsen av planteskadegjørere og dyresykdommer, og å bidra til å redusere den økonomiske belastningen for enkeltpersoner og virksomheter ved ulike bekjempelsestiltak.

Forskriftens virkeområde er avgjørende for hvem som kan kreve tap erstattet etter de forskjellige bestemmelser i forskriften. Utgangspunktet er at den enkelte eier har risikoen og ansvaret for sine dyr og planter og eventuelle sykdommer eller skadegjørere. Ordninger som sikrer økonomisk vederlag til eier for pålagt nedslakting og sanering er etablert for å ivareta et vesentlig samfunnshensyn i forhold til alvorlige sykdommer og farlige smittestoffer. I tillegg kommer ordninger som skal redusere belastningen for næringsutøvere ved å være underlagt forskjellige restriksjoner. Pålegg og restriksjoner av denne karakter gis i mange tilfeller uten at staten pådras et erstatningsansvar. Et eksempel på dette er sykdom i oppdrettsanlegg.

Begrepet "foretak" er erstattet med begrepet "virksomhet" i denne forskriften. Dette får ingen direkte betydning for avgrensningen av virkeområdet. Til tross for at forskriften gjennomgående benytter "virksomhet" som pliktsubjekt, omtales "eieren" i forskriften § 2 andre ledd. Dette skyldes at "eieren" er benyttet som pliktsubjektet i matloven § 22 og forskriften følger således begrepsbruken i hjemmelsloven.

2.2.1 Pålegg om destruksjon av planter og plantemateriale

Erstatning etter offentlige pålegg som følge av planteskadegjørere er ikke hjemlet som en rettighet i matloven. Etter matloven § 22 tredje ledd kan det gis forskrift om erstatning for tiltak som blir pålagt for å forebygge eller bekjempe planteskadegjørere. Dermed setter ikke matloven skranker for en eventuell avgrensning av virkeområdet slik den gjør for erstatning etter pålagt nedslakting av husdyr.

Etter dagens forskrift gis erstatning til virksomheter som er berettiget produksjonstilskudd og til virksomheter som kan levere årsoppgave etter merverdiavgiftsloven § 31. Dette innebærer

at de som driver med vanlig jordbruksproduksjon, skogbruk og hagebruk og gartneri kommer inn under forskriften. Når virkeområdet for ordningen avgrenses på denne måten, innebærer det at kun de som driver med produksjon av et visst omfang vil ha rett til erstatning.

Erstatningsordningen bidrar på lik linje med erstatning etter pålagt nedslakting av husdyr til at varsling av mistanke om sykdom og planteskadegjørere og gjennomføring av bekjempelsestiltak blir lettere fordi ordningen innebærer at virksomheter kan få et tyngende pålegg uten at det ender i økonomisk ruin.

Hobbyprodusenter og hageeiere

På samme måte som for husdyr gis det pålegg om sanering i planteproduksjonen også på små hobbybruk som ikke er berettiget produksjonstilskudd. I tillegg gis det pålegg som retter seg mot vanlige hageeiere. Påleggene gis normalt for å verne landbruket mot enkelte planteskadegjørere som har næringsmessig betydning.

Det kan hevdes at manglende rett til erstatning vil gjøre at hobbybrukere i mindre grad melder fra om planteskadegjørere og at dette gjør myndighetenes bekjempelsesarbeid vanskelig. Hageeiere har imidlertid ikke krav på erstatning etter gjeldende regelverk. I dag dekkes saneringskostnader i private hager i noen tilfeller av Mattilsynet.

Hageeiere og hobbyprodusenter er ikke foreslått omfattet av erstatningsordningen for offentlige pålegg som følge av planteskadegjørere i denne omgang. Avgjørende for vurderingen er at en slik avgrensning er i tråd med tidligere praksis.

Planter som kjøpes inn for videresalg

Dagens ordning for erstatning etter offentlige pålegg som følge av planteskadegjørere gir kun rett til erstatning når pålegget retter seg mot egenproduserte planter og plantemateriale. For pryddplanter og til dels planteskoleplanter foregår det omfattende virksomhet med kjøp og salg av planter som ikke er egenprodusert. Slik virksomhet drives både av virksomheter som har egen produksjon ved siden av og av virksomheter som i hovedsak eller utelukkende er basert på innkjøp og videresalg av ferdigvare. Alle disse kategoriene av virksomheter kan rammes av pålegg om destruksjon av planter, men planter innkjøpt for videresalg er i dag som nevnt ikke inkludert i erstatningsordningen.

En virksomhet som driver handel med planter har stor egeninteresse av å følge opp varslingsplikten når det oppdages farlige skadegjørere. Det kan ha store konsekvenser for virksomheten, både med hensyn til erstatningsansvar og anseelse i markedet, dersom det selges produkter med smitte av farlige skadegjørere uten å meldt fra om dette. Planter innkjøpt for videresalg inkluderes derfor ikke i erstatningsordningen.

Skogbruk

Det har vært stilt spørsmål om skogbruk omfattes av forskrift om erstatning etter offentlig pålegg som følge av planteskadegjørere. Ordningen gjelder virksomheter som kan levere årsoppgave etter merverdiavgiftsloven § 31, jf § 28. De som driver skogbruk kan levere slik årsoppgave. Etter Landbruksdepartementets oppfatning omfattes derfor skogbruk åpenbart av den eksisterende ordningen.

Departementet mener det er naturlig at skog også omfattes av ny forskrift. Faren for insektangrep i skog øker i takt med virkesimporten og det er av stor betydning for

skogbruksnæringen at det holdes kontroll med farlige skadegjørere. Pålegg kan være svært omfattende og tyngende for den enkelte skogeier.

Endringer i minstegrensen for registrering i manntallet for merverdiavgift

For honningproduksjon, gartnerivirksomhet og skogbruksvirksomhet som ikke er berettiget produksjonstilskudd i jordbruket, er virkeområdet avgrenset til virksomheter som er registrert som merverdiavgiftspliktige. Departementet er kjent med at minstegrensen for registrering i merverdiavgiftsmanntallet ble øket fra kr 30 000 til kr 50 000 fra 1.1 2004. Departementet har i jordbruksforhandlingene bestemt at kravet til omsetning for å være berettiget produksjonstilskudd fortsatt skal være på kr. 30 000. Etersom merverdiavgiftsloven er endret, innebærer ordlyden i forskriftene derfor en utilsiktet forskjell i forskriftenes virkeområde. Departementet foreslår, på denne bakgrunn, å benytte tilsvarende grense i erstatningsforskriftene også for foretak som ikke er berettiget produksjonstilskudd. I utkastet til forskrift § 2 første ledd siste punktum foreslås det derfor at virksomhet som kan dokumentere en omsetning over kr 30.000 de siste 12 månedene før pålegget eller restriksjonen ble gitt også kommer inn under forskriftens virkeområde.

2.2.2 Pålegg om nedslakting av husdyr

Når det gjelder erstatning etter pålegg om nedslakting av husdyr, hjemler matloven § 22 rett til erstatning på nærmere bestemte vilkår der husdyr avlives etter pålegg fra Mattilsynet. Det fremgår av bestemmelsen at det ikke gis erstatning for hund, katt og selskapsdyr som pålegges avlivet. Det trekkes altså en grense mellom produksjonsdyr og andre dyr. I Inst. O. VI (1961-62) side 11 er dette kommentert slik:

Komiteén er enig i at erstatningsreglene skal gjelde alle sykdommer som går inn under loven, men at de skal begrenses til å gjelde husdyr, og da i første rekke husdyr som har en reell inntektsmessig betydning i samfunnshusholdningen.

Husdyr er videre i Ot. prp nr 50 1999-2000 definert som produksjonsdyr, dvs. dyrearter som holdes for å dra nytte av det dyrene produserer som kjøtt, melk, egg, ull og lignende.

Bakgrunnen for den lovhjemlede retten til erstatning etter pålagt nedslakting er som nevnt å sikre at mistanke om alvorlige smittsomme dyresykdommer blir meldt til myndighetene og at bekjempelsestiltakene blir gjennomført uten at dette skal medføre økonomisk ruin for dyreeieren. Sykdommene som fører til pålegg om nedslakting vil ofte ha betydning for husdyrproduksjonen generelt selv om besetningen som blir pålagt nedslaktet er svært liten og uten næringsmessig betydning. Det er viktig av hensyn til landbruksnæringen at sykdommene som fører til pålegg blir bekjempet. Dette taler for at ordningen ikke bare rettes mot de som driver husdyrproduksjon som næring fordi det er viktig av hensyn til sykdomsbekjempelsen at erstatningen rettes mot alt hold av produksjonsdyr, også "hobbyprodusenter".

Statens dyrehelsetilsyn har i sin tidligere praktisering av erstatningsordningen lagt til grunn at pålegg om nedslakting og sanering kan være økonomisk tyngende også i små besetninger. Det har derfor blitt ansett som rimelig at det gis erstatning også til hobbyprodusenter.

Erstatningsbestemmelsene i husdyrloven har av disse årsakene blitt tolket slik at pålegg rettet mot dyr som vanligvis er produksjonsdyr utløser rett til erstatning selv om virksomheten ikke driver produksjon av et visst omfang.

Landbruksdepartementet foreslår at erstatning for pålagt nedslakting av husdyr bør gis i samme utstrekning som tidligere, slik at det blir gitt erstatning ved pålagt nedslakting av dyr som etter sin art er produksjonsdyr. Avgjørende for vurderingen er at sykdom som utløser pålegg både av nærings- og helsemessige årsaker er viktig å bekjempe også i mindre besetninger og at pålegg rettet mot mindre besetninger i en del tilfeller kan være kostbare og dermed økonomisk tyngende å gjennomføre. I tillegg legges det vekt på at en slik avgrensing er i tråd med den praksis som har vært fulgt etter husdyrloven. I de aller fleste tilfellene vil pålegg om nedslakting uansett rette seg mot de som driver med husdyr som næring.

2.2.3 Frivillig nedslakting etter restriksjoner

Ordningen med erstatning etter frivillig nedslakting av sauebesetninger som har blitt pålagt restriksjoner mot sending på fellesbeite gjelder i dag virksomheter som er berettiget produksjonstilskudd i jordbruket. Slike restriksjoner er først og fremst økonomisk tyngende for de som har en inntekt av betydning fra saueholdet. Ordningen har i tillegg til en dyrehelsemessig begrunnelse også en klar næringsmessig begrunnelse.

Landbruksdepartementet mener at erstatning etter frivillig nedslakting også i ny forskrift bør være forbeholdt de som driver sauehold som næring og har en viss inntekt av driften. Det foreslås derfor at denne ordningen er forbeholdt virksomheter som er berettiget produksjonstilskudd.

2.2.4 Radioaktivitet

Kompensasjon for nedføringskostnader mv., gis til dyreeiere som leverer storfe og småfe til slakteri og som har blitt pålagt nedføring og fått godkjent en nedføringsplan. Det er ikke noen nedre grense for hvem som har krav på slik kompensasjon i dag. Alle som leverer dyr til slakteri etter pålagt nedføring, får utbetalt kompensasjon etter søknad.

Nedføringskompensasjonen bidrar til å sikre trygg mat, ved at produsenter gjennomfører pålagt nedføring slik at radioaktiviteten i kjøttet kommer under de fastsatte tiltaksgrenser. Formålet med ordningen tilsier at forskriften bør omfatte alle som leverer storfe og småfe til slakteri og ikke avgrenses til de virksomheter som er berettiget produksjonstilskudd.

2.3 Definisjoner

Landbruksdepartementet mener det er hensiktsmessig å definere noen sentrale ord og begreper i forskriften. De fleste definisjonene er en videreføring av definisjoner i forskrift om standardiserte satser for erstatning for dyr § 6 og vil ikke bli ytterligere kommentert her.

2.4 Vilkår

Landbruksdepartementet anbefaler en felles vilkårsbestemmelse for alle erstatningsordningene i forslaget til forskrift § 4.

Retten til erstatning etter de forskjellige bestemmelsene i forskriften, utløses av vedtak om offentlige pålegg eller restriksjoner i medhold av matloven. Det må være gitt et pålegg eller en restriksjon som retter seg mot eieren av dyr, planter, bygningsmasse eller eiendom. Dette er et grunnvilkår for retten til erstatning etter alle ordningene. Samtidig er det viktig å presisere at ikke alle typer offentlige pålegg og restriksjoner gir rett til erstatning etter forskriften. Det fremgår av matloven § 22 første ledd og de enkelte bestemmelsene i forslaget til forskrift hvilke pålegg og restriksjoner som gir rett til erstatning.

Vilkårene i forslaget til forskrift § 4 første ledd er tatt fra matloven § 22 første ledd som regulerer erstatning etter offentlig pålegg om nedslakting av husdyr. Det foreslås at disse vilkårene skal gjelde generelt for alle erstatningsordningene som reguleres av forskriften.

Forslaget innebærer en endring i forhold til erstatning etter offentlige pålegg som følge av planteskadegjørere der erstatningen tidligere kunne avkortes dersom søkeren ikke drev faglig forsvarlig. For erstatning etter frivillig nedslakting og erstatning for nedføring mv, er et slikt forsvarlighetskrav nytt. Departementet mener det er mest hensiktsmessig å oppstille et forsvarlighetskrav som et vilkår i forskriften, og ikke som et grunnlag for gradering av erstatningen. Departementet har imidlertid valgt å utforme kravet strengere enn et alminnelig forsvarlighetskrav i og med at det oppstilles som et vilkår for erstatning. Det må foreligge forsettlig eller grovt uaktsomt forhold for at søknad om erstatning ikke innvilges.

Videre foreslås det at matlovens bestemmelse om varslingsplikt må være oppfylt. Når varslingsplikten er særskilt nevnt som et vilkår for erstatning, er det for å synliggjøre hvor sentralt og viktig virkemiddel dette er i myndighetenes arbeid for å bekjempe sykdommer. Unnlattelse av varslingsplikten vil derfor ikke gi rett til erstatning.

Det foreslås som vilkår for erstatning at vedtak gitt i eller i med medhold i matloven eller forskriften må være fulgt. Dette er også et utslag av at myndighetene er avhengige av at alle retter seg etter de tiltak de fatter som ledd i sykdomsbekjempelse.

Forskriften kan ikke begrense retten til erstatning som er direkte hjemlet i matloven § 22 første og andre ledd. Vilårene i forslaget til forskrift § 4 andre ledd gjelder derfor bare for erstatning etter § 22 tredje ledd og § 31 ettersom disse vilårene går noe lenger enn matloven § 22 første og andre ledd.

Skader som det er mulig å dekke gjennom en alminnelig forsikringsordning, faller ikke inn under forskriften. Dette gjelder uavhengig av om søkeren faktisk har forsikret seg eller ikke. Dersom søkeren har valgt å ikke benytte seg av en alminnelig forsikringsordning, er dette en risiko han selv må ta. Per i dag, anses ikke slike tap som omfattes av denne forskriften å være dekket av alminnelige forsikringsordninger.

I tillegg gjelder at dersom søkeren faktisk har forsikringsdekning gjennom at han har tegnet en spesialforsikring, dekkes ikke tapet av ordningen. Vedkommende har da ikke lidt noe annet tap en den egenandelen forsikringen oppstiller. Dersom søkeren har forsikring som gir en underdekning, utløses det heller ikke rett til erstatning.

2.5 Fradrag i erstatningen

Ved utmåling av erstatning etter de forskjellige ordningene gjøres det fratrukk for oppnådde inntekter og sparte kostnader. Bestemmelsen er en videreføring av tilsvarende bestemmelser i forskrift om erstatning etter offentlige pålegg som følge av planteskadegjørere og forskrift om standardiserte satser for erstatning for dyr. Denne bestemmelsen gjelder generelt for alle erstatningsordningene.

2.6 Minsteutbetaling og egenandeler

2.6.1 Minsteutbetaling

I dag er det ikke enhetlige regler for minsteutbetaling og egenandeler i de forskjellige ordningene. Når det gjelder minsteutbetaling, er det ingen nedre grense for erstatning etter pålagt nedslakting, frivillig nedslakting og radioaktivitet. Erstatning etter pålagt destruksjon som følge av planteskadegjørere har en minsteutbetaling på 5.000 kroner og produksjonstilskudd på historisk grunnlag har en minsteutbetaling på 300 kroner.

For de fleste ordningene i denne forskriften, utgjør erstatningen store beløp i hver enkelt sak og det vil derfor ha liten eller ingen effekt å innføre en bestemmelse om minsteutbetaling i de fleste sakene.

Landbruksdepartementet foreslår en felles regel for alle ordningene om at det ikke utbetales utmålt erstatning på under 1.000 kroner per sak. En slik nedre avgrensning har en rent administrativ og praktisk begrunnelse. Dersom utmålt erstatning er svært lav, kan kostnadene med å gjennomføre utbetalingen bli langt høyere enn utbetalt erstatning. En slik avgrensning er i tråd med reglene for de fleste erstatnings- og tilskuddsordninger. Departementet anser ikke dette å være i strid med matlovens bestemmelser når det gjelder pålagt nedslakting av husdyr.

Dersom utmålt erstatning under 1.000 kroner per sak ikke utbetales, vil dette først og fremst få konsekvenser for erstatning for økte utgifter som følge av nedføring på grunn av radioaktivitet i storfe og småfe. Beregninger Statens landbruksforvaltning har foretatt tyder på at rundt 20 prosent av de som får utbetalt kompensasjon etter denne ordningen i dag, får utbetalt beløp under 1.000 kroner for nedføring. Brukerens tap må veies opp mot kostnadene for forvaltningen med å administrere ordningen. Departementet mener på denne bakgrunn det er forsvarlig å ha en regel om minsteutbetaling også når det gjelder radioaktivitet.

Etter en samlet vurdering fremmes det forslag om minsteutbetaling på 1.000 kroner.

2.6.2 Egenandel

Etter gjeldende regelverk er det for de ordningene forslaget til forskrift omfatter kun egenandel på erstatning etter offentlige pålegg som følge av planteskadegjørere. Egenandelen er på 15 prosent av det erstatningsberettigede tapet. I Ot. prp. nr. 100 (2002-2003) punkt 10.3.4 uttaler Helsedepartementet følgende:

Departementet er enig med Regjeringsadvokaten i at det generelt er den enkelte dyreeier som har risiko og ansvar for sine dyr og eventuelle sykdommer. Ordninger som sikrer økonomisk vederlag til eier for pålagt avlaving av dyr er etablert for å ivareta et vesentlig samfunnshensyn i forhold til alvorlige sykdommer og farlige smittestoffer hos dyr. En vesentlig faktor for å begrense samfunnsmessige skadevirkninger er at den enkelte som uforskyldt blir rammet, har trygghet for at det ikke medfører økonomisk ruin å varsle myndighetene om situasjonen. Dermed muliggjøres rask iverksettelse av tiltak fra myndighetenes side for å begrense skadevirkningen for andre.

På dette grunnlag ble dagens erstatningsordning etter husdyrloven foreslått videreført og det ble inntatt hjemmelsgrunnlag i matloven for å gi erstatning etter pålagte tiltak mot planteskadegjørere.

Landbruksdepartementet legger til grunn at det er eier av dyr og planter som må bære risikoen for angrep av farlige sykdommer og planteskadegjørere. Både i plante- og husdyrproduksjon vil det alltid være en viss risiko for å bli utsatt for dyresykdommer og planteskadegjørere som medfører økonomisk tap, og dette taler for at det kan settes en egenandel ved erstatningsutmålingen. Når det gjelder retten til erstatning etter pålagt nedslakting av husdyr, er det usikkert om det er hjemmel i matloven for å innføre dette. I alle tilfeller vil det være en endring av praksis på dette området. I Ot. prp. nr 100 (2002-2003) er det lagt til grunn at praksis etter erstatningsbestemmelsen i husdyrloven skal videreføres i matloven. På denne bakgrunn mener departementet det heller ikke er naturlig å videreføre egenandelen på erstatning etter offentlige pålegg som følge av planteskadegjørere. Det er ikke grunnlag for å behandle erstatning etter pålegg begrunnet i plante- og dyrehelse forskjellig når det gjelder om det skal beregnes en egenandel ved utmålingen av erstatning.

Departementet kan ikke se at en egenandel har noen preventiv effekt når det gjelder dyresykdommer og planteskadegjørere. Dersom eier har utvist forsett eller grov uaktsomhet ved den faglige driften, vil han ikke fylle vilkårene for å ha rett til erstatning, jf utkastet til forskrift § 4.

Det er lagt til grunn at erstatning etter frivillig nedslakting skal beregnes på samme måte som erstatning etter pålagt nedslakting, dvs. ved hjelp av standardiserte satser. Dette innebærer at sauene skal verdsettes på samme måte enten det gjelder pålagt eller frivillig nedslakting. Dette innebærer endringer i beregningen av erstatning ved frivillig nedslakting. Se mer om dette i kapittel 2.8.

Departementet mener imidlertid det bør være en viss forskjell på utbetalt erstatning etter pålagt nedslakting og utbetalt erstatning etter frivillig nedslakting. Ved frivillig nedslakting har virksomheten et valg, den kan beholde besetningen og la være å sende den på fellesbeite eller den kan slakte ned besetningen. Selv om restriksjonen er tyngende, gir den et valg og en mener dette bør reflekteres i utbetalt erstatning.

Landbruksdepartementet foreslår på denne bakgrunn at egenandelen ved frivillig nedslakting settes til 20 prosent av den delen av erstatningsgrunnlaget som overstiger slakteverdien. Dette vil trolig gi omtrent uendret utbetalt erstatning i forhold til dagens ordning.

For erstatning etter flytterestriksjoner på bier, foreslås det en egenandel på 20 prosent. Egenandelen er i dag 30 prosent, som er den felles egenandelen for klimaordningene. I denne forskriften anbefales et felles egenandelsnivå på 20 prosent for ordninger der det beregnes egenandel.

For erstatning for tap av visse produksjonstilskudd, foreslås det ingen egenandel. Derimot foreslås det at satsen ikke settes til fullt produksjonstilskudd, men at det gjøres fradrag for sparte kostnader i erstatningssatsen. Se mer om dette i kapittel 2.9.

Det gis erstatning for økte nedfôringsutgifter etter standardiserte satser per dyr per dag. Departementet mener det ikke er naturlig å innføre noen egenandel på denne ordningen.

2.7 Erstatning etter offentlige pålegg

Pålegg om nedslakting av husdyr og erstatning for slike pålegg var frem til årsskiftet hjemlet i husdyrloven kapittel 3. Bestemmelsene om rett til erstatning etter pålagt nedslakting er videreført i matloven § 22 første og andre ledd. Bestemmelsen hjemler rett til erstatning for dyr som blir pålagt avlivet, dør før pålegget er gitt eller dør som følge av pålagt behandling, samt for gjennomføring av tiltak for å fjerne mulige smittestoffer. Ordningen gjelder ikke hund, katt og selskapsdyr. Nærmere bestemmelser som viderefører dagens praksis om erstatningsutmålingen foreslås inntatt i utkastet til forskrift § 7.

Pålegg om destruksjon av planter og plantemateriale var frem til årsskiftet hjemlet i plantehelseloven. Rett til erstatning og regler for erstatningsutmåling følger av forskrift om erstatning etter offentlig pålegg som følge av planteskadegjørere, som frem til årsskiftet var hjemlet i jordloven. Grunnlaget for rett til erstatning og bestemmelser om erstatningsutmålingen videreføres i utkastet til forskrift § 7.

Pålegg om nedslakting av husdyr og destruksjon av planter og plantemateriale har enkelte likhetstrekk. Plikten til nedslakting, sanering og destruering vil alltid utløses av et offentlig pålegg. Videre får søkeren gjennom matloven § 22 første og andre ledd og forskriften § 7 et rettskrav på erstatning for visse sammenfallende tapsposter som følge av pålegget, forutsatt at øvrige vilkår for erstatning er tilstede. På denne bakgrunn anbefales en felles bestemmelse for erstatningsutmålingen etter offentlig pålegg på husdyr- og plantesiden. En slik felles oppstilling av tapspostene som inngår i erstatningsberegningen bidrar til et enhetlig og oversiktlig regelverk, og forenkler anvendelsen av ordningene.

2.7.1 Fastsettelse av erstatning – gjennomgående regler

Etter gjeldende regelverk fastsettes erstatning etter de forskjellige ordningene av forvaltningen, slakteriene og ved lensmannsskjønn. Landbruksdepartementet mener erstatning så langt det er mulig, bør fastsettes på samme måte for alle ordningene. Departementet anbefaler at fylkesmannen er førsteinstans i alle saker etter denne forskriften. Det vises til kapittel 2.11.3 der dette er nærmere omtalt.

De standardiserte satsene skal som tidligere legges til grunn ved pålagt nedslakting og er inntatt i forslaget til forskrift kapittel 4. Videre anbefaler departementet at satsene legges til grunn ved utmåling av erstatning for frivillig nedslakting og når dyr dør eller blir kassert som følge av pålagt nedfôring.

For erstatning for pålagte saneringstiltak anbefales det at dette skal erstattes etter dokumenterte utgifter enten det er pålagte tiltak i plante- eller husdyrproduksjon. Erstatningen blir dermed utmålt og fastsatt etter gjennomføring av tiltak og ikke ved taksering av lensmannsskjønn som i dag. Dette vil lette behandlingen av søknadene om erstatning ettersom fylkesmannen vil ha dokumenterte utgifter å forholde seg til i stedet for å måtte anslå hva de forskjellige tiltakene vil beløpe seg til. For erstatning etter offentlige pålegg som følge av planteskadegjørere vil dette ikke innebære noen endring i forhold til dagens praksis.

2.7.2 Utmåling av erstatning for husdyr, planter og plantemateriale

Tapspostene husdyr, planter og plantemateriale erstattes med verdien på påleggstidspunktet. For fjørfe, småfe, storfe og gris foreslås imidlertid utmåling av erstatning på bakgrunn av standardiserte satser videreført.

Husdyrloven § 12 andre ledd ga hjemmel til å fastsette forskrifter om standardiserte satser for erstatning for dyr. Matloven § 22 tredje ledd gir hjemmel til å gi forskrifter om fastsettelse, omfang og utmåling av erstatningen etter § 22.

Landbruksdepartementet mener det er hensiktsmessig å videreføre ordningen med standardiserte satser for de dyreslag som oftest blir pålagt nedslaktet. Ved siste endring av husdyrloven ble følgende uttalt om beregning av slike satser (Ot.prp. nr. 50 (1999-2000) side 13):

Det viktigste hensynet bak forslaget om standardiserte satser er at ordningen innebærer en administrativt enklere behandling enn konkret erstatningsutmåling ved skjønn. For den enkelte dyreeier vil ordningen også by på fordeler fordi vedkommende lettere kan beregne erstatningens størrelse. En økonomisk forutsigbarhet er i seg selv en fordel. For det tredje vil en ordning med standardiserte satser gi en mer ensartet erstatningsutmåling og dermed fremstå som en mer rettferdig ordning for de berørte.

Overgang fra individuell erstatningsutmåling ved skjønn til skjematisk utmåling ved bruk av standardiserte satser for erstatning kan medføre at erstatningen ikke fullt ut dekker dyrenes faktiske verdi. Departementet ser for seg en videreføring av prinsippet om adgangen til å begrense størrelsen på erstatningsutbetalingene og dermed statens erstatningsansvar, ved fastsettelsen av de standardiserte satsene.

En mener disse vurderingene fremdeles har gyldighet og at systemet med slike satser for dyr bør videreføres ettersom dette sikrer forutberegnelighet og likebehandling av de som har krav på erstatning.

I forslaget til forskrift § 7 fastslås det på denne bakgrunn at erstatning for husdyr etter matloven § 22 utmåles etter standardiserte satser. Slike satser er fastsatt for storfe, småfe, fjørfe og gris. Satsene er fastsatt i forskriften kapittel 4.

2.7.3 Utmåling av erstatning for nødvendige utlegg

Nødvendige utlegg til gjennomføring av pålagte tiltak i tilknytning til nedslakting og destruksjon av planteskadegjørere foreslås dekket. Standardheving ved tiltak i driftsbygninger skal komme til fratrukk i erstatningsberegningen. Dette innebærer en videreføring av bestemmelsene i husdyrloven og forskrift om erstatning etter offentlige pålegg som følge av planteskadegjørere.

2.7.4 Utmåling av erstatning for hus, innredning, materiell mv.

Tapspostene hus, husinnredning, fôr, gjødsel, redskaper/maskiner, annet materiell og inventar som inngår i erstatningsberegningen dersom disse er pålagt destruert som følge av pålegg om nedslakting eller destruksjon av planter og plantemateriale, er oppregnet i den nye fellesbestemmelsen. Det gis erstatning for disse gjenstandene etter verdien på påleggstidspunktet. Dette innebærer ingen realitetsendring i forhold til dagens ordninger nedfelt i husdyrloven og forskrift om erstatning etter offentlige pålegg som følge av

planteskadegjørere. For erstatning etter pålegg om destruksjon som følge av planteskadegjørere er det presisert i forslaget til forskrift § 7 nr 1 at det kun er maskiner, materiell og inventar som blir nyttet i forbindelse med egenproduksjon som erstattes. Likeledes er det kun utgifter til gjennomføring av tiltak knyttet til egenproduksjon som erstattes.

2.8 Erstatning etter frivillig nedslakting

Etter dagens regelverk gis det erstatning etter frivillig nedslakting av sau der besetningen er pålagt restriksjoner mot sending på fellesbeite fordi den har hatt kontakt med besetning der skrapesjuke er påvist. Det gis også erstatning for frivillig nedslakting der slike restriksjoner er pålagt for besetning som har fått påvist sykdommen mædi.

I dagens forskrifter om frivillig nedslakting er det satt vilkår om tiltak som av dyrehelsemessige grunner må utføres før ny besetning kan tas inn i driftsbygningen. Man må sikre seg at det ikke kan være smitte på eiendommen når det startes med nye dyr. Slike vilkår gjelder smitteforhold, og bør settes av myndighetene når det søkes om å få ta inn nye dyr på eiendommen. Vi anbefaler derfor at vilkårene ikke inngår i erstatningsforskriften.

Det vises videre til det som er sagt om egenandel i disse sakene i kapittel 2.6.

2.8.1 Erstatning for dyr

I dag gis det et tilskudd på 1.100 kroner per vinterfora sau til virksomheter som ble pålagt restriksjoner mot sending på fellesbeite i perioden 21. mai til 30. september. I tillegg gis det et tilskudd på 800 kroner per vinterfora sau til virksomheter som ble pålagt restriksjoner i perioden 1. oktober til 20. mai. Vilåret for å få tillegget er at det ikke er levert slakt fra den restriksjonsbelagte eller den nye besetningen i produksjonssesongen etter at restriksjoner ble pålagt. Begrunnelsen for det ekstra tilskuddet er at virksomheten som får pålegg i denne perioden ikke antas å ha mulighet til å skaffe seg nye produksjonsdyr før neste høst.

Landbruksdepartementet mener prinsippet om at det gis erstatning for frivillig nedslakting bør videreføres der hele besetningen slaktes ned som følge av restriksjoner. Dette er foreslått regulert i utkastet til forskrift § 9. Det foreslås imidlertid enkelte endringer og forenklinger i utmålingsreglene for denne ordningen.

Landbruksdepartementet mener erstatning etter frivillig nedslakting må ses i sammenheng med erstatning etter pålagt nedslakting og de standardiserte satsene for fastsetting av erstatning der. De samme satsene bør legges til grunn ved utmåling av erstatning etter frivillig nedslakting. Dette innebærer at en søye eller et lam som utgangspunkt verdsettes på samme måte enten det er snakk om pålagt eller frivillig nedslakting. Dette vil gi en best mulig sammenheng i regelverket.

Det anbefales videre at erstatningen beregnes ut fra de standardiserte satsene uavhengig av når på året virksomheten får restriksjoner mot sending på fellesbeite. I dag varierer satsen mellom 1.100 kroner og 1.900 kroner. De standardiserte satsene er ment å skulle gi et riktig uttrykk for verdien av de dyrene som slaktes på det tidspunktet de blir slaktet ned. En slik endring vil gi en riktigere erstatning, og gjøre det lettere for brukere og forvaltningen å se frivillig og pålagt nedslakting i sammenheng.

For erstatning etter frivillig nedslakting vil endringen innebære at erstatningen differensieres i større grad enn i dag. Virksomheten vil få utmålt erstatning ut fra satser som er ment å skulle gjenspeile reelle tap. En viktig forskjell mellom ordningene er imidlertid at ved frivillig nedslakting kan og skal dyrene sendes til slakteri og slakteriet plikter å utbetale slakteverdien og pristilskudd uavhengig av om kjøttet faktisk sendes på markedet ettersom destruksjon i disse tilfellene ikke er pålagt. Dermed vil erstatningen utgjøre beløpet utmålt etter de standardiserte satsene fratrukket utbetalt oppgjør for kjøtt og ull.

I noen tilfeller kan restriksjon mot sending av sau på fellesbeite oppheves dersom de syke dyrene tas ut av besetningen. Dette gjelder der inntil 5 prosent av de vinterfora dyrene har mædi. Virksomheten kan få opphevet restriksjoner ved gjennomføring av tiltak som er langt mindre tyngende enn nedslakting av en hel besetning. I en besetning på 150 vinterfora sauer vil restriksjon mot sending på fellesbeite kunne oppheves ved uttak av inntil 7 dyr. Departementet mener dette utgjør en relativt sett mindre belastning for dyreeier. Erstatningsordningen bør etter vårt syn fremdeles forbeholdes de tilfellene der hele besetningen må slaktes ned for at restriksjonen skal falle bort.

Landbruksdepartementet økte tilskuddet til frivillig nedslakting til besetninger som har fått påvist mædi våren 2003, begrunnet med tap av produksjonssesong eller støtte pga. ekstra utgifter i forbindelse med framføring av lam til slakt. Samordningen av erstatningsordningene som nå foreslås legger til grunn at standardiserte satser skal benyttes både ved pålagt og frivillig nedslakting. Dette medfører ikke vesentlige endringer for virksomheter som foretar frivillig nedslakting.

Frem til 31.12.2002 var det en egen ordning i Tiltaksfondet for småfe og fjørfe der det kunne gis tilskudd til tilvenning av ny sau på beite etter nedslakting på grunn av skrapesjuka eller mædi. Det kunne gis tilskudd på 230 kroner per dyr det første året og 75 kroner det neste året. Da tiltaksfondet ble avviklet, ble satsen for frivillig nedslakting økt med 100 kroner samtidig som tilskuddet til tilvenning ble opphevet som en egen ordning.

Departementet foreslår som ovenfor nevnt at standardiserte satser legges til grunn også ved frivillig nedslakting. Ved utarbeidelse av satser for voksne søyer er det tatt hensyn til økt arbeidsforbruk gjennom beitesesongen og under sankinga om høsten som følge av at en ny besetning trenger tid til å tilpasse seg et nytt utmarks- eller fjellbeite. Landbruksdepartementet mener på denne bakgrunn det ikke er grunnlag for å vurdere å gjeninnføre et eget tilskudd for tilvenning av ny sau på beite. Dette ville gitt dobbel erstatning.

2.8.2 Erstatning for innredning og materiell

Det eksisterende tilskuddet til utskifting av innredning for sau og utbedring av arealene rundt driftsbygningens inngangsparti og gjødselporten foreslås videreført uendret. Slik utskifting er i visse tilfeller nødvendig for å oppnå god nok rengjøring før man kan starte opp med ny besetning. Dette gjelder kun ved frivillig nedslakting av sauebesetninger som har hatt kontakt med besetning der skrapesjuka er påvist.

2.9 Erstatning for tapte produksjonstilskudd

I dag gis det tilskudd til husdyr og tilskudd til dyr på utmarksbeite på historisk grunnlag til virksomheter som er pålagt nedslakting eller har slaktet ned frivillig etter restriksjoner mot

sending av dyr på utmarksbeite. Tilskuddet gis i pålagte oppholdsperioder og en nødvendig oppbyggingsperiode. Maksimalt kan tilskudd etter forvaltningspraksis utmåles slik i en periode på seks år. Ordningen har de seneste årene vært direkte hjemlet i jordbruksavtalen. Ordningen ble etablert på midten av 90-tallet etter de store utbruddene av skrapesjuka. Denne ordningen, som egentlig er en ren erstatningsordning, omfattes av de ordningene som er tatt ut av jordbruksavtalen fra 01.01.04. Ordningen inngår i arbeidet med å samordne og forenkle erstatningsordningene.

2.9.1 Erstatning i husdyrhold

Virksomheter som har slaktet husdyr som følge av veterinære restriksjoner med hjemmel i matloven, får i dag husdyrtilskudd og tilskudd til dyr på utmarksbeite utmålt på historisk grunnlag i en pålagt oppholdsperiode, samt i en nødvendig oppbyggingsperiode dersom det startes opp igjen med hold av samme husdyrslag i om lag samme omfang.

Virksomheter som får pålegg om nedslakting, får erstatning for dyrene etter vårt utkast til forskrift § 7, slik at kostnader ved anskaffelse av nye dyr skal være dekket. Videre gis det erstatning for de direkte utgiftene i forbindelse med saneringstiltak, som utskifting av innredning, kassering av utstyr, desinfisering, nedgraving av avling og gjødsel mv, utskifting av dekke på tunet osv etter utkast til forskrift § 7. De direkte kostnadene pålegget medfører blir erstattet. Dermed skal kostnadene knyttet til forberedelse til ny drift være ivaretatt. Følgetap som for eksempel fremtidig avlingstap erstattes imidlertid ikke etter § 7.

Begrunnelsen for å gi slik erstatning i en pålagt oppholdsperiode og en oppbyggingsperiode i tillegg til erstatningen for de direkte kostnadene, har vært å gjøre virksomheten i stand til å gjenoppta husdyrproduksjon etter at oppholdsperioden opphører. Opplysninger fra fylkesmannen i Rogaland og Hordaland, tyder på at de aller fleste virksomhetene starter opp igjen med husdyrproduksjon etter pålagt eller frivillig nedslakting på grunn av skrapesjuka. Det er grunn til å anta at det faktum at virksomhetene har fått produksjonstilskudd på historisk grunnlag i oppholds- og oppbyggingsperioden har bidratt til dette.

Også i en oppholdsperiode vil virksomheten ha en del faste kostnader som ikke blir veid opp gjennom inntekt fra driften. Produksjonstilskudd utgjør en ikke ubetydelig del av inntekten til de fleste virksomhetene som driver med husdyrproduksjon i Norge. Ettersom tapte inntekter i en pålagt oppholdsperiode er tap som ikke dekkes av den delen av erstatningen som er direkte knyttet til et pålegg eller en restriksjon, vil det kunne hevdes at virksomheter i en oppholdsperiode kan rammes uforholdsmessig hardt ettersom inntektene og tilskuddene forsvinner samtidig som deler av utgiftene vedvarer. Dette kan være låneforpliktelser, utgifter knyttet til vedlikehold av arealer og bygningsmasse osv. På den annen side er det et faktum at virksomheten ikke har utgifter eller inntekter knyttet til dyrehold i denne perioden.

Landbruksdepartementet mener etter en samlet vurdering at kompensasjon for tapte produksjonstilskudd bør videreføres, utformet som en erstatningsordning. Begrunnelsen er i hovedsak at ordningen vil bidra til at virksomheter kan starte opp med ny husdyrproduksjon etter en pålagt oppholdsperiode og klare seg gjennom en tid uten inntekter fra husdyrproduksjon. Det vil ikke innebære en dobbel erstatning dersom det både gis erstatning etter pålagte tiltak og erstatning for bortfalte produksjonstilskudd. Forskjellige tapsposter inngår i beregningen av erstatning for pålagte tiltak og erstatning for tapte produksjonstilskudd. Departementet mener imidlertid det er grunn til å gjøre et standardisert fratrukk for variable kostnader som virksomheten ikke vil ha i oppholdsperioden. Prinsippet

om at sparte kostnader skal trekkes fra ved utmåling av erstatning gjelder generelt for alle erstatningsordningene. Dersom de sparte variable kostnadene skal beregnes konkret i hver enkelt sak, ville dette gjøre erstatningsberegningen svært tungvint. Landbruksdepartementet anbefaler på denne bakgrunn at det gjøres et standardisert fratrukk i erstatning for bortfalte tilskudd på 30 prosent.

I dag gis det videre kompensasjon for tapte tilskudd i en oppbyggingsfase etter et pålegg. Begrunnelsen for dette har vært at virksomheten skal få bygge opp besetningen over noe tid uten å bli økonomisk skadelidende av dette. Departementet har vurdert om det er grunnlag for å videreføre dette.

Hastigheten på oppbygging av ny besetning reguleres både av tilgangen på dyr og av virksomhetens oppbyggingsplan. Dyrehelsemyndighetene ønsker at innkjøp av nye dyr av smittemessige grunner skal gjøres fra færrest mulig besetninger. Dette kan være en skranke for hvor mange dyr virksomheten kan skaffe seg rett etter at oppholdsperioden er over.

Ved oppbygging av ny besetning velger enkelte virksomheter å kjøpe inn et mindre antall dyr, og så bruke egne ungdyr som påsett. Dersom det gis både erstatning for husdyr og erstatning for tapte tilskudd i en oppbyggingsperiode, vil dette etter departementets oppfatning kunne gi dobbel erstatning. Virksomheten får da både erstatning slik at alle dyrene som slaktes ned kan erstattes med innkjøp av nye, samtidig som det får erstatning for reduserte produksjonstilskudd som følge av at egne ungdyr brukes til å bygge opp en ny besetning.

Tap knyttet til en gradvis oppbygging av besetningen av avlsmessige hensyn, som økt sykdom, tilvenning av nye dyr på beite, er en del av erstatningssatsen for dyr i de standardiserte satsene. Dersom det gis erstatning for tapte produksjonstilskudd i en oppbyggingsperiode, vil det kunne innebære en dobbel erstatning.

På bakgrunn av de momenter som er drøftet ovenfor mener Landbruksdepartementet at det ikke bør gis erstatning for tapte produksjonstilskudd i en oppbyggingsperiode.

Landbruksdepartementet foreslår at erstatning for tapte tilskudd i en pålagt oppholdsperiode blir beregnet på grunnlag av areal- og kulturlandskapstilskuddet, husdyrtilskuddet og tilskudd til dyr på utmarksbeite på det tidspunkt virksomheten søker om erstatning. Erstatningen beregnes for perioden fra pålegget blir gitt og til oppholdsperioden er utløpt oppad begrenset til tre år etter at pålegget ble gitt. Det gjøres et standardisert fratrukk på 30 prosent for sparte kostnader i oppholdsperioden. Erstatningen utbetales som et engangsbeløp i stedet for flere utbetalinger i perioden.

Statens landbruksforvaltning har vært i kontakt med Skattedirektoratet vedrørende skattemessige forhold ved overgang til engangsutbetaling. Endringen vil, etter all sannsynlighet, ikke få betydning for utlignet skatt.

2.9.2 Erstatning i planteproduksjon

Også virksomheter som får pålegg om sanering av planteproduksjon kan bli pålagt oppholdsperioder av varierende lengde. Slike pålegg gjelder oppholdsperioder i produksjon av en eller flere spesielle vekster. Det har så langt ikke vært gitt pålegg som medfører total brakklegging av arealene i en periode over to eller flere år, dvs. at en eller annen form for inntektsgivende bruk av arealene ikke er mulig. Pålagte karanteneperioder, der det er lagt

restriksjoner på driften, kan imidlertid strekke seg over mange år. Konsekvensen er at driften i slike tilfelle må legges om. Ved denne typen karantenelegging er det altså en lite aktuell problemstilling å la arealene ligge brakk i noen få sesonger og deretter gjenoppta samme type drift, slik det i mange tilfelle gjøres innenfor husdyrproduksjonen.

Landbruksdepartementet mener det prinsipielt sett ikke er noen grunn til å behandle erstatning for tapte produksjonstilskudd i en pålagt oppholdsperiode forskjellig når det gjelder husdyr- og planteproduksjon. Ettersom karakteren og konsekvensen av pålegg om karantenelegging i planteproduksjon er annerledes enn i husdyrproduksjonen blir det likevel lite logisk å ha helt parallelle bestemmelser på dette punktet.

Etter gjeldende forskrift om erstatning etter offentlige pålegg som følge av planteskadegjørere, kan det gis et tilskudd til omlegging til annen produksjon dersom hele arealet virksomheten disponerer er karantanelagt og det foreligger sterke restriksjoner på driftsopplegget. Av ovennevnte grunner mener Landbruksdepartementet det er mest hensiktsmessig at denne bestemmelsen videreføres. Dette vil være et bidrag til at planteprodusenter kan fortsette med landbruksproduksjon etter et pålegg.

2.10 Erstatning for nedfôring på grunn av radioaktivitet

Den eksisterende kompensasjonsordningen for kostnader i forbindelse med nedfôring på grunn av radioaktivitet omfatter flere delordninger som forvaltes på forskjellige måter i dag. Ordningen anbefales opprettholdt, men med betydelige forenklinger i forvaltningen, og enkelte delordninger foreslås avvirket.

Det er kun retten til erstatning og saksbehandlingen som reguleres i denne forskriften. Det legges til grunn at reglene knyttet til soneinndelinger og måling av levende dyr mv blir videreført i en egen forskrift.

Landbruksdepartementet foreslår som tidligere nevnt at fylkesmannen er førsteinstans for alle erstatningsordningene. Ved søknad om erstatning på grunn av nedfôring, tilrås det at det er en felles søknad for alle delordningene. Dette vil gjøre behandlingen av slike saker mer effektiv.

2.10.1 Ordinær nedfôringskompensasjon

Virksomheter som har blitt pålagt nedfôring av småfe og storfe, har rett til erstatning for økte utgifter i nedfôringsperioden. Dette foreslås videreført. Erstatningen gis etter standardiserte satser per dyr per dag og satsene inntatt i forskriften § 25. De gjeldene satsene foreslås videreført.

I dag blir denne kompensasjonen utbetalt sammen med slakteoppgjøret. Slakteriene forskutterer beløpet til produsentene og får dette refundert av Statens landbruksforvaltning. Dette foreslås som nevnt endret slik at søknaden behandles og erstatning utbetales av fylkesmannen.

Det presiseres i forskriften at det kun gis nedfôringskompensasjon etter at måling er foretatt. Videre foreslås det videreført at dyr må meldes inn til slakteri senest en uke etter at nedfôringsperioden er over. Dersom dette ikke gjøres, tapes retten til nedfôringskompensasjon. Når dyr blir meldt inn før nedfôringsperioden er over, vil

slakteriene ha større mulighet til å hente dyrene relativt raskt etter at nedfôring er ferdig. Det foreslås derfor også at det ikke skal kunne gis erstatning for en eventuell venteperiode før dyrene blir hentet til slakting. Dette vil gjøre det lettere for både brukere og forvaltningen å håndtere ordningen på en korrekt måte. For øvrig foreslås ingen endringer når det gjelder ordinær nedfôringskompensasjon. Dagens satser foreslås videreført i forslaget til forskrift § 25.

2.10.2 Erstatning for dyr som kreperer under nedfôring

Ordningen foreslås opprettholdt. Det er en risiko ved nedfôring at dyr kan dø som følge av fordøyelsesproblemer når de blir gående på innmarksbeite i lengre tid. Det foreslås imidlertid at dyr ikke lenger erstattes etter reell vekt slik som i dag, men at de standardiserte satsene kommer til anvendelse også i disse sakene. Dette vil forenkle saksbehandlingen og brukeren kan lettere anslå hva erstatningen vil bli.

2.10.3 Erstatning for dyr som nødslaktes under nedfôring og kjøtt som kasseres pga for høyt radioaktivitetsinnhold

Ordningen kommer i praksis svært sjelden til anvendelse men foreslås opprettholdt. Som ovenfor nevnt er det en risiko for at dyr kan bli dårlige og dø under nedfôring. Ettersom det gis erstatning for dyr som dør under nedfôring, bør det også kunne gis slik erstatning der dyret nødslaktes slik at det ikke oppstår saker der dyr lider unødvendig. Forvaltningen foreslås flyttet fra Norsk Kjøtt til fylkesmannen. Dyr som nødslaktes erstattes etter de standardiserte satsene. Det samme foreslås for slakt som kasseres på grunn av for høyt radioaktivitetsinnhold der nedfôringsplanen er fulgt. I dette tilfellet har dyreeier utført pålegg fastsatt av myndighetene og da er det rimelig at erstatning gis selv om kjøttet blir kassert. Kostnadene ved nødslakting erstattes ikke i dag og dette foreslås videreført.

2.10.4 Slakterikompensasjon

Slakteriene administrerer i dag ordningen med ordinær nedfôringskompensasjon og får utbetalt 15 kroner per dyr for arbeidet. Ettersom det foreslås at fylkesmannen skal overta oppgaven med disse utbetalingene, faller kompensasjonen til slakteriene bort.

2.10.5 Ekstra nedfôringskompensasjon

Ordningen med ekstra nedfôringskompensasjon er ment å skulle dekke ekstra utgifter til leie av beite, gjerdeanlegg, utgifter til tilsyn og fôring mv. for virksomheter som er pålagt nedfôring. Ordningen gjelder kun ekstraordinære tilfeller. Det gis kompensasjon etter en fastsatt sats.

Statens landbruksforvaltning har vært i kontakt med landbruksavdelingen i noen av fylkene der det nedfôres flest dyr for å kartlegge bruken av denne ordningen. Tilbakemeldingene har vært entydige på at utgifter som denne ordningen skal dekke oppstår svært sjelden og at ordningen følgelig er lite brukt. Landbruksdepartementet foreslår at denne ordningen avvikles. En mener den ordinære nedfôringskompensasjonen burde være tilstrekkelig til å dekke også slike ekstraordinære utgifter.

Ved å fjerne denne ordningen blir erstatningssystemet knyttet til radioaktivitet enklere og mer forståelig for brukere, forvaltning og publikum.

2.10.6 Kompensasjon for kostnader knyttet til samling av dyr

Beitelag som gjennomfører samling av dyr i forbindelse med måling av radioaktivitet, kan i dag få en viss kompensasjon for arbeid og kostnader knyttet til dette. Det gis kun kompensasjon for utgifter dersom dyr må samles utenom vanlig samling.

Dersom det er bestemt at det skal måles på besetningsnivå i et område, får brukeren også kompensasjon dersom han transporterer dyrene til en felles måleplass.

Det gis 100 kroner per dyr i kompensasjon for kostnader knyttet til slik samling. Når det måles på besetningsnivå, måles etter det Statens landbruksforvaltning har fått opplyst mellom 6 og 20 dyr. På beitelagsnivå kan det måles flere dyr.

Departementet foreslår at denne delordningen viderføres.

2.11 Søknad, saksbehandling og utbetaling

2.11.1 Melding til fylkesmannen før tiltak iverettes

Forskrift om erstatning etter offentlige pålegg som følge av planteskadegjørere, forskriftene om frivillig nedslakting og forskrift om kompensasjon og erstatning i forbindelse med nedføring pga. radioaktivitet inneholder alle krav om at søkeren skal melde fra til forvaltningen før de erstatningsberettigede tiltakene iverksettes.

Bortsett fra radioaktivitet har begrunnelsen for dette vært å sikre seg at det ikke oppstår uklarhet med hensyn til hvilke tiltak som gir rett til erstatning. Landbruksdepartementet mener det er viktig at forvaltningen gir den pålegget eller restriksjonen retter seg mot god informasjon om erstatningsordningene på et tidlig tidspunkt. Imidlertid er det viktig å understreke at det er vedtaket om pålegg eller restriksjoner som fastsetter hvilke tiltak som må utføres. Hvorvidt noe er erstatningsberettiget, kan ikke være avgjørende for om et tiltak skal utføres eller ikke. Den pålegg eller restriksjon retter seg mot er ansvarlig for å forholde seg til vedtak om pålegg eller restriksjon på en korrekt måte.

Ved erstatning for økte utgifter som følge av nedføring, må nedføringsplan og startdato for nedføring godkjennes av kommunen. Dette er videreføring av dagens praksis. Forøvrig anbefales det på denne bakgrunn ingen forskriftsfestet regel om at søker må melde fra til forvaltningen før tiltak iverksettes.

Det legges imidlertid opp til en utstrakt kontakt mellom Mattilsynet, Fylkesmannen og Statens landbruksforvaltning ved forvaltningen av erstatningsordningene. Både i selve vedtaket om pålegg eller restriksjon og på annen måte skal det gis god og tilstrekkelig informasjon om erstatningsordningen og hvem som skal kontaktes om denne. Det er allerede etablert samarbeid med Mattilsynet for å utvikle rutiner som skal ivareta dette.

2.11.2 Søknad

Etter gjeldende forskrifter skal noen søknader sendes kommunen, noen til fylkesmannen og noen til slakteriet der dyrene leveres. For erstatning etter pålagt nedslakting blir erstatningen i

dag fastsatt ved lensmannsskjønn som begjæres av forvaltningen, og derfor sendes ingen søknad.

Landbruksdepartementet foreslår at søknad om erstatning skal sendes fylkesmannen for alle ordningene. Det er hensiktsmessig både for forvaltningen og brukerne at søknader sendes samme sted for alle erstatningsordningene i denne forskriften. Det har vært vurdert om søknader burde sendes til kommunen slik at de kan foreta kontroll av søknadene og eventuelt avgi uttalelser til dem. Dette vil sikre at søknadene er riktig utfylt når de kommer til fylkesmannen. Imidlertid har ikke kommunen faglige oppgaver tilknyttet disse erstatningsordningene. En mener derfor det ikke er noe grunnlag for å sende søknadene via kommunen.

Det legges videre til grunn at virksomheten må dokumentere krav på erstatning ved å vedlegge vedtak om pålegg og restriksjoner fra Mattilsynet, dokumentasjon på besetning som slaktes ned og utgifter til gjennomføring av pålagte tiltak.

2.11.3 Administrasjon, klage og dispensasjon

Administrasjon

Landbruksdepartementet foreslår at erstatning etter pålegg om nedslakting ikke lenger skal fastsettes ved lensmannsskjønn. Som nevnt i kapittel 3.8.3 vil det fremover løpende bli vurdert muligheter for standardisering av erstatningsutmålingen etter pålegg knyttet til husdyr- og planteproduksjon. Dette kan kun gjøres ved avvikling av lensmannsskjønnet. Videre har de administrative kostnadene ved lensmannsskjønn i noen tilfeller blitt svært høye.

Lensmannsskjønnet takserer kostnadene ved pålagte saneringstiltak før de blir gjennomført. Det er bindende for partene og blir rettskraftig på samme måte som en dom. Feil må rettes opp ved begjæring om overskjønn eller forlik mellom partene. Dette er en tungvint og arbeidskrevende måte å rette feil på. Kostnadene til skjønnsmenn kan ofte være betydelige.

Landbruksdepartementet har lagt stor vekt på å foreslå løsninger som innebærer at erstatningsordningene i denne forskriften forvaltes på samme måte og i de samme organer. Dette vil gi en mest mulig helhetlig forvaltning av ordningene.

På denne bakgrunn anbefales det at fylkesmannen er fagmyndighet og førsteinstans for alle erstatningsordningene. Vedtak fattes etter gjennomføring av pålagte tiltak. For beregning av erstatning for visse dyrearter, vil de standardiserte satsene legges til grunn i alle erstatningsordningene. For pålagte tiltak skal virksomhetens dokumenterte utgifter for gjennomføring av pålegget være utgangspunktet for beregning av erstatning.

Vedtak om erstatning fattes for alle ordningene etter at tiltak er gjennomført. I en del saker kan gjennomføring av pålagte tiltak ta lang tid. Dette gjelder særlig pålagt sanering av eiendom som følge av smittsomme dyresykdommer eller farlige planteskadegjørere. I disse sakene vil virksomhetene kunne ha behov for utbetaling av deler av erstatningen før alle tiltak er gjennomført. Det foreslås derfor at det kan fattes vedtak om delutbetaling etter dokumentert gjennomføring av deler av de erstatningsberettigede tiltakene. Dette vil for eksempel kunne være nedslakting av dyr og gjennomføring av deler av de bygningsmessige tiltakene.

Endelig utmåling av erstatning etter at de erstatningsberettigede tiltakene er gjennomført har flere fordeler. For det første gir det en sikkerhet for at tiltak er gjennomført før erstatning

utbetales. Dermed kan man unngå tilbakebetalingskrav dersom en virksomhet ikke gjennomfører pålagte tiltak. For det andre har man da en oversikt over dokumenterte utgifter, slik at saksbehandlingen blir enklere enn om man skulle anslå kostnadene på forhånd.

Særlig om erstatning for tapte tilskudd

Det er en særskilt problemstilling når det skal fattes vedtak og foretas utbetaling av erstatning for tapte tilskudd. Det legges til grunn at det skal foretas en engangsutbetaling av tapte tilskudd i en pålagt oppholdsperiode på maksimalt tre år og at slik erstatning kun skal gå til de som faktisk starter opp med tilsvarende drift etter en pålagt oppholdsperiode. Det er ikke opplagt at den beste løsningen her vil være å fatte vedtak etter at pålegget, dvs. oppholdsperioden, er gjennomført.

Det er tre tenkelige tidspunkter vedtak kan fattes og utbetaling kan skje på. Samtidig med vedtak og utbetaling av erstatning for dyr, etter gjennomføring av saneringstiltak eller etter at oppholdsperioden er utløpt.

Landbruksdepartementet mener vedtak om erstatning for tapte tilskudd og utbetaling av dette bør gjøres enten etter gjennomført sanering eller etter oppholdsperiodens utløp.

Ut fra begrunnelsen for erstatningen er det best å fatte vedtak etter gjennomført sanering, der virksomheten i søknaden forplikter seg til å starte opp med ny drift og dette blir en forutsetning for vedtaket. Etter godkjenning av saneringen begynner den pålagte oppholdsperioden å løpe. Man vet da hvor lang tid som har gått siden pålegget ble gitt, hvor lang pålagt oppholdsperiode vil være og hvor mange tilskuddsomganger virksomheten kommer til å miste. Etter gjennomført sanering vil virksomheten, særlig ved omfattende pålegg, ofte ha gjort seg opp en mening om en videre drift, som er grunnlaget for å søke erstatning for tapte tilskudd. Virksomhetens forpliktelse i søknaden vil være en del av grunnlaget for å kreve tilbakebetalt erstatningen dersom denne forutsetningen brytes. Dersom virksomheten ikke starter opp med ny drift vil forvaltningen i enkelte tilfeller kunne havne i en situasjon der utbetalt erstatning må søkes tilbakebetalt uten å ha produksjonstilskudd som det kan motregnes i, og hvor det kan bli vanskelig å få tilbakebetalt en urettmessig tildelt erstatning.

Administrativt sett er den enkleste løsningen å fatte vedtak og utbetale erstatning etter oppholdsperiodens utløp. Da vet man hvor mange tilskuddsomganger virksomheten har mistet på grunn av den pålagte oppholdsperioden og man har større sikkerhet for at det faktisk startes opp med tilsvarende drift som før pålegget ble gitt. På den annen side kan det hevdes at virksomheten på dette tidspunktet har overlevd oppholdsperioden og derfor ikke har behov for erstatning for de tapte tilskuddene. Det er vanskelig å argumentere for å vente så vidt lenge før utbetaling foretas. Begrunnelsen for å opprettholde erstatningsordningen er at denne er nødvendig for å bidra til at virksomheter greier seg økonomisk og starter opp igjen med drift etter en pålagt oppholdsperiode.

Etter en samlet vurdering foreslår Landbruksdepartementet at vedtak og utbetaling av erstatning for tapte tilskudd skal fattes etter gjennomført sanering.

Klage og dispensasjon

Statens landbruksforvaltning er klageinstans og kan også dispensere fra forskriften i særlige tilfeller. Generelt sett bør en dispensasjonsbestemmelse praktiseres strengt, noe også ordlyden "særlige tilfeller" indikerer. Formålet vil gi skrankene for hvor omfattende en dispensasjon

kan være. Hyppige dispensasjoner vil bidra til å uthule ordningene og gjøre praktiseringen vanskelig.

2.12 Standardiserte satser

NILF fikk i oppdrag å revidere de standardiserte satsene for erstatning for dyr. Satsene er i dag inntatt i forskrift av 17.08.2001 om standardiserte satser for erstatning for dyr. Føringene for oppdraget var i grove trekk det samme som ved utarbeidelsen av de standardiserte satsene i 2001. Det ble imidlertid spesielt påpekt at relevante tilskudd skulle tas med i beregningen, herunder det nye tilskuddet til lammeslakt. Det ble videre bedt om en vurdering av satsene for frakt av nye dyr tilbake til eiendommen med sikte på at dette opprettholdes som særskilte satser.

I forslaget til forskrift er NILFs utredning i all hovedsak lagt til grunn. Satsene er inntatt i forskriften kapittel 4, §§ 20 - 25.

Drektighetstillegget foreslås videreført i tråd med dagens praksis slik at det ikke gis drektighetstillegg den første perioden etter at dyret ble befruktet.

Det har vært en viss usikkerhet knyttet til beregningen av drektighetstillegget der bedekning skjer i flokk. For sau og geit der bedekningen skjer i flokk, foreslås det at drektighetstillegget beregnes per påbegynt måned etter at væren eller bukken ble sluppet inn i flokken.

3. Administrative og økonomiske konsekvenser

En sentral føring for samordning av erstatningsordningene var å samle forvaltningen av ordningene i et mest mulig enhetlig og helhetlig opplegg, der avgjørelsesmyndigheten skal ligge nær dem som ordningene retter seg mot. Forslaget til forskrift bygger på denne føringen.

Fordelen med dette forvaltningsopplegget er at en får samlet kompetanse på ordninger med mange felles trekk i ett miljø hos fylkesmannen. Dette kan bidra til en mer effektiv ressursbruk på sikt. Ved å samle kompetansen hos en myndighet kan fellestrekk ved ordninger og erstatningsutmåling bli mer åpenbare og bidra til å forenkle både regelverk og forvaltning. På den annen side vil delegasjon av avgjørelsesmyndigheten til fylkesmennene sannsynligvis medføre at de må bruke mer tid på erstatningssakene. Ettersom erstatningssaker oppstår uregelmessig og dermed blir lite rutinepreget antar Departementet at denne effekten kan bli vesentlig. Det antas derfor at samling av forvaltningen hos fylkesmannen og delegering av avgjørelsesmyndigheten på kort sikt vil medføre noe økt ressursbruk, mens det på lengre sikt ikke være noen vesentlig endring i ressursbruken i forhold til nåværende nivå. Ettersom erstatning etter pålegg om nedslaktning av husdyr er overført fra Mattilsynet til fylkesmannen og Statens landbruksforvaltning, vil dette føre til frigjøring av ressurser i Mattilsynet. Totalt sett ventes det derfor en mindre samlet ressursbruk ved forvaltningen av erstatningsordningene med det foreslåtte forvaltningsopplegget.

Forskriftsforslaget bygger på at ordningen med lensmannsskjønn vil falle bort. Dette har vært en forholdsvis ressurskrevende ordning. En høy andel av sakene har resultert i begjæring av overskjønn og en del saker har gått ennå videre til ordinær prøving for retten. Selv om det

alltid vil være noe kostnader knyttet til dokumentasjon og evt. taksering i forbindelse med saneringstiltak antas det at bortfall av lensmannsskjønn vil gi en mer kostnadseffektiv forvaltning.

Samling av kompetanse og avgjørelsesmyndighet hos fylkesmannen må forventes å medføre en profesjonalisering på forvaltningen av erstatningsordninger. Sammen med økt nærhet til brukerne antar departementet at dette gir et økt potensiale for brukerreting av denne forvaltningen.

Nivået på erstatningsutbetalinger etter offentlige pålegg og restriksjoner er relatert til omfanget av pålegg som gis av Mattilsynet. Landbruksdepartementet antar at mange forhold kan medvirke til at omfanget av pålegg kan øke framover. Erstatningsutbetalingene for offentlige pålegg som følge av planteskadegjørere har for eksempel økt fra ca. 3 mill i 1999 til ca 9 mill. i 2002. Det er også til en hver tid en viss risiko for større utbrudd av husdyrsykdommer og skadegjørere på planter som kan medføre svært store erstatningsutbetalinger. Eksempelvis vil påvisning av furuvednematode i Norge kunne medføre svært omfattende tiltak i skog og store erstatningsutbetalinger. Landbruksdepartementet anser dagens erstatningsordning etter offentlig pålegg som følge av planteskadegjørere slik at skog er omfattet og har ikke funnet grunn til å gå nærmere inn på en diskusjon av dette, jf. omtale under kapittel 2.2.1.

De valg som er gjort i forhold til virkeområde for forskriftsforslaget medfører at det ikke blir noen utvidelse av målgruppene for ordningene. Det er heller ikke gjort vesentlige endringer i bestemmelsene for erstatningsutmåling. For planter er det foreslått at egenandelen på 15 % av utmålt erstatningsbeløp faller bort. Dette vil medføre økte utbetalinger på 1,35 mill. kr. ut fra nivået på erstatningsutbetalingene i 2002. På den annen side vil forslagene om minsteutbetaling på kr.1000 og mindre netto utbetalinger på erstatning for tapte produksjonstilskudd gi innsparinger. Totalt sett antas forslagene ikke å medføre vesentlige endringer i nivået på erstatningsutbetalinger.

Dersom en ved videre behandling av forskriftsforslaget velger å utvide virkeområdet, ved å inkludere planter innkjøpt for videresalg og planter i hobbydrift og privathager, kan dette gi store økonomiske konsekvenser. Som nevnt under kapittel 2.2.1 ville erstatningsutbetalingene økt med 40-50 mill. kr. etter minørflueangrepet i 2002 dersom planter innkjøpt for videresalg var inkludert i ordningen. Mattilsynet (tidl. Landbrukstilsynet) bruker nå rundt 3 mill. kr. årlig på bekjempelse av pærebrann, hvorav en stor del retter seg mot hageeiere. Konsekvensen av å inkludere hageeiere i ordningen med full erstatningsrett vil derfor skjønnessig være på 3 – 5 mill kr. ut fra dagens nivå på bekjempelsen av pærebrann. De administrative konsekvensene vil dessuten være betydelige, jf. drøfting under kapittel 2.2.1.

4. Forskrift om erstatning etter offentlige pålegg og restriksjoner i plante- og husdyrproduksjon

Fastsatt av Landbruksdepartementet xx.xx.2004 med hjemmel i lov av 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv (matloven) §§ 22 og 31.

Kapittel 1 Generelle bestemmelser

§ 1 Formål

Formålet med ordningene i denne forskriften er å bidra til bekjempelsen av planteskadegjørere og dyresykdommer, bidra til trygg mat og gi økonomisk erstatning for å redusere belastningen ved ulike bekjempelsestiltak.

§ 2 Virkeområde (hvem som har krav på erstatning)

Forskriften gjelder virksomhet som er berettiget produksjonstilskudd etter §§ 3 og 4 i forskrift 22. mars 2002 nr. 283 om produksjonstilskudd i jordbruket eller virksomhet som kan levere årsoppgave etter lov av 19. juni 1969 nr. 66 om merverdiavgift § 31, jf § 28.

For virksomhet som ikke er berettiget produksjonstilskudd eller kan levere årsoppgave etter merverdiavgiftsloven § 31, jf § 28, kommer forskriften til anvendelse dersom virksomheten har hatt en omsetning på minst 30.000 kroner de siste 12 månedene før pålegget eller restriksjonen ble gitt..

Ved utmåling av erstatning etter matloven § 22 første og andre ledd kommer forskriften til anvendelse på virksomhet som er eier av husdyr, bygningsmasse og eiendom.

Forskriften § 12 kommer til anvendelse for virksomhet som er eier av storfe og småfe som får pålegg om nedføring før dyrene slaktes selv om virksomheten ikke er berettiget produksjonstilskudd eller kan levere årsoppgave som etter merverdiavgiftsloven § 31, jf § 28.

§ 3 Definisjoner

Nord-Norge: Nordland, Troms og Finnmark.

Vestlandet: Hordaland, Sogn- og Fjordane og Møre- og Romsdal.

Tung rase: Charolais, Simmental, Limousin, Blonde A'quitaine samt alle krysninger som inneholder 7/8 eller mer av disse raser.

Lett rase: Øvrige raser herunder Aberdeen Angus, Hereford, Høylandsfe, og Tiroler Grauvieh.

Sone for distriktstilskudd: Områder slik de er angitt i den til enhver tid gjeldende forskrift om tilskudd til kjøttproduksjon.

§ 4 Generelle vilkår

Det er et vilkår for rett til erstatning etter denne forskriften at eieren eller annen som har ansvar for dyrene, plantene mv., ikke selv forsettlig eller grovt uaktsomt har forvoldt sykdommen, utlegget eller tapet, og at han har oppfylt varslingsplikt jf matloven § 6 og fulgt vedtak gitt i eller i medhold av matloven og denne forskrift.

For erstatning etter matloven § 22 tredje ledd og § 31 er det et vilkår at tapet ikke kan dekkes gjennom en alminnelig forsikringsordning eller at den pålegget retter seg mot (søkeren) ikke får dekket tapet på annen måte.

§ 5 Fradrag i erstatningen

Dersom slakteverdi, ullverdi og pristilskudd utbetales, skal dette trekkes fra ved erstatningsberegningen.

Sparte kostnader som følge av pålegget, skal trekkes fra ved erstatningsberegningen.

§ 6 Minsteutbetaling og egenandel

Beregnet erstatning mindre enn 1.000 kroner blir ikke utbetalt.

For utmålt erstatning etter § 9 andre ledd nr. 1 skal den erstatningsberettigede dekke en egenandel på 20 prosent etter fradrag som nevnt i § 5 første ledd.

For utmålt erstatning etter § 11 skal virksomheten selv dekke en egenandel på 20 prosent av gjennomsnittsproduksjonen.

Kapittel 2 Erstatning etter matloven § 22

§ 7 Erstatning etter offentlige pålegg

Når vilkårene for erstatning etter matloven § 22 første og andre ledd er tilstede, eller når det er gitt offentlig pålegg om destruksjon av egenproduserte planter eller plantemateriale for å begrense eller hindre spredning av planteskadegjørere jf matloven § 22 tredje ledd inngår følgende tapsposter i erstatningsberegningen:

1. Husdyr, egenproduserte planter og plantemateriale erstattes med verdien på påleggstidspunktet. For fjørfe, småfe, storfe og gris fastsettes erstatningen etter standardiserte satser som framgår av §§ 20 – 24. Det gis kun erstatning for planter som er innkjøpt for videre dyrking og redskaper, maskiner og annet materiell og inventar som blir nyttet i forbindelse med dette.
2. Hus, husinnredning, fôr, gjødsel, redskaper/maskiner, annet materiell og inventar som er pålagt destruert erstattes med verdien på påleggstidspunktet.
3. Nødvendige utlegg til gjennomføring av pålagte tiltak. Ved tiltak i driftsbygning og lignende skal standardheving komme til fratrukk.

Kapittel 3 Erstatning etter matloven § 31

§ 8 Omlegging til annen produksjon

Dersom hele arealet virksomheten disponerer er karantenerlagt på grunn av planteskadegjørere i minst 10 år og det foreligger strenge restriksjoner i driftsopplegget, kan det gis støtte på 1000 kroner per dekar til omlegging til annen produksjon.

§ 9 Erstatning etter frivillig nedslaktning av sauebesetninger

Virksomhet som får vedtak om restriksjoner mot sending av sauebesetning på fellesbeite på grunn av skrapesyke eller mædi-/visnaviruset, har rett til erstatning dersom det velger å slakte ned hele besetningen innen 6 måneder etter at slike restriksjoner er vedtatt. Det er et vilkår for rett til erstatning etter denne paragrafen at generelle saneringstiltak fastsatt av Mattilsynet blir gjennomført.

Følgende tapsposter dekkes:

1. Småfe erstattes etter standardiserte satser fastsatt i § 21.

2. Dersom Mattilsynet vurderer utskifting av innredning for sau, utbedring av areal rundt gjødselport og inngangsparti som nødvendig for å oppnå fullgod rengjøring, kan det gis erstatning for utskifting av dette. Erstatningen er begrenset til 40 % av kostnaden etter kostnadsoverslag godkjent av fylkesmannen, avgrenset til kr 340 pr. sau som er eldre enn 1 år per 1. januar.

§ 10 Erstatning for tap i en pålagt oppholdsperiode

Virksomhet som har fått pålegg om avliving av husdyr med hjemmel i matloven § 23 eller som frivillig har slaktet ned dyr, og som har fått pålagt en oppholdsperiode ut over 6 måneder før det kan startes med samme drift på eiendommen med hjemmel i matloven § 23, kan gis en viss erstatning for tapte produksjonstilskudd i oppholdsperioden.

Erstatning gis etter standardsatser. Statens landbruksforvaltning fastsetter satsene.

Det gis ikke erstatning for slike tap i mer enn tre år etter at pålegg som nevnt i første ledd ble gitt. Det gis ikke erstatning for tapt tilskudd etter at virksomheten har startet opp drift etter en oppholdsperiode.

§ 11 Erstatning for flytterestriksjoner på bier

Virksomhet som driver med honningproduksjon og som har fått vedtak om flytterestriksjoner på produksjonskuber, har rett til erstatning når dette fører til svikt i honningproduksjon.

Erstatningen beregnes etter dokumentert gjennomsnittsproduksjon de siste 5 årene og pris i restriksjonsåret.

§ 12 Erstatning for nedføringskostnader m.v. som følge av radioaktivitet

Virksomhet som eier besetning hvor nedføring er pålagt på grunn av radioaktivitet i storfe og småfe har rett til erstatning for økte utgifter som følge av nedføringen etter standardiserte satser, jf §§ 25 og 26.

Dyr som kreperer under pålagt nedføring eller må nødslaktes i perioden erstattes etter standardiserte satser, jf §§ 21 og 23. Veterinær eller kommunen må skriftlig bekrefte at dyret har krepert som følge av nedføring.

Dersom slakt ikke blir godkjent til menneskemat, gis det erstatning for dyret etter standardiserte satser, jf §§ 21 og 23.

Erstatning gis kun for nedføring av de dyrene som skal slaktes og gis for den nedføringsperioden som er fastsatt av Mattilsynet for det enkelte beitelag eller den enkelte besetning. Det er et vilkår for rett til erstatning etter denne paragrafen at virksomheten har fulgt en godkjent nedføringsplan og har meldt dyrene inn til slakting senest en uke etter at nedføringsperioden er slutt.

Kapittel 4 Søknad, saksbehandling og utbetaling

§ 13 Melding om nedføring

Den som søker om erstatning etter § 12, må få godkjent nedføringsplan og startdato for nedføring av kommunen før nedføring iverksettes.

§ 14 Søknad og utbetaling

Søknad om erstatning etter §§ 7 - 12 skal fremsettes på skjema fastsatt av Statens landbruksforvaltning og sendes fylkesmannen. Kopi av offentlig pålegg eller restriksjon, bekreftelse på at hele eller deler av pålegget eller restriksjonen er gjennomført, dokumentasjon over tap og annen nødvendig dokumentasjon skal vedlegges søknaden.

Søknadsfristen er 6 måneder etter at pålagte eller frivillige tiltak er gjennomført. Krav på erstatning kan ikke overdras eller pantsettes.

§ 15 Administrasjon, klage og dispensasjon

Vedtak om erstatning fattes av fylkesmannen. Det kan fattes vedtak om delutbetaling etter dokumenterte utgifter eller tap.

Vedtak fattet av fylkesmannen kan påklages til Statens landbruksforvaltning.

Statens landbruksforvaltning kan dispensere fra forskriften når særlige grunner tilsier det.

Statens landbruksforvaltning kan gi utfyllende bestemmelser til forskriften.

Kapittel 5 Opplysningsplikt, kontroll og avkorting

§ 16 Opplysningsplikt og kontroll

Fylkesmannen og Statens landbruksforvaltning kan kreve de opplysninger og den dokumentasjon, herunder regnskapsmateriale, forretningspapirer og liknende dokumenter, som er nødvendig for å behandle søknader, utøve kontroll og forvalte ordningene på en tilfredsstillende måte. Det kan kreves at opplysningene bekreftes av revisor.

Kommunen, fylkesmannen og Statens landbruksforvaltning fører kontroll med at bestemmelsene i denne forskriften blir overholdt, og kan herunder foreta stedlig kontroll hos den som søker erstatning. Virksomheten plikter å yte bistand ved slik kontroll.

§ 18 Tilbakebetaling og motregning

Vedtak om utbetalt erstatning kan kreves tilbakebetalt dersom det avdekkes forhold som er i strid med det som er forutsatt ved innvilgning av erstatningen, herunder plikten til å gjennomføre offentlig pålegg eller restriksjoner. Tilsvarende gjelder ved vedtak om avkorting etter § 19.

Kravet kan motregnes i tilskudd som utspringer av mottakerens landbruksvirksomhet.

Dersom tilbakebetaling ikke skjer innen den frist som blir gitt, kan det kreves forsinkelsesrenter i tillegg, jf. lov av 17. desember 1976 nr. 100 om renter ved forsinket betaling mv. Der mottakeren ikke var i aktsom god tro om utbetalingen, kan renter kreves fra det tidspunkt tilbakebetalingskravet er kommet fram til virksomheten. Ved grov uaktsomhet eller forsett kan renter kreves fra tidspunktet for utbetalingen av den urettmessige erstatningen.

§ 19 Avkorting ved feilopplysninger

Dersom virksomheten uaktsomt eller forsettlig har gitt feil opplysninger i søknaden som har eller ville dannet grunnlag for en urettmessig utbetaling av erstatningen, kan erstatningen som tilfaller virksomheten avkortes.

Kapittel 6 Standardiserte satser

§ 20 Fraktkostnader

Ved beregning av erstatning etter pålagt nedslaktning av dyr benyttet eller tiltenkt benyttet i egen avl, erstattes frakt av nye dyr tilbake til eiendommen etter følgende satser:

Småfe: 100 kroner per dyr

Storfe: 150 kroner per kalv, 300 kroner per voksne dyr

Gris: 16 kroner per smågris, 130 kr per dyr for purker og råner

For fjørfe gis det ikke erstatning for frakt av dyr tilbake til eiendommen.

§ 21 Standardsatser for småfe

Lam ikke tiltenkt i avl

<i>Sone for distriktstilskudd</i>	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>
Kroner per lam	825	900	945	1055	1065

Lam som pålegges slaktet mellom lamming og 1. september.

<i>Sone for distriktstilskudd</i>	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>
Veid sats, kroner per lam	975	1.035	1.070	1.155	1.165

Livdyr (sau)

	<i>Sats</i>
Værlam	1.800
Avlsværer	4.800
Søyelam	1.500
Søyer	2.900

I inntil 4 måneder gis et drektighetstillegg på 438 kr per påbegynt måned etter siste bedekning/inseminasjon. Når bedekning skjer i flokk beregnes drektighetstillegget per påbegynt måned etter at væren ble sluppet inn i flokken. Det gis ikke tillegg den første måneden etter siste bedekning/inseminasjon.

Geit

	<i>Sats</i>
Geitekje under 9 md.	450
Geiter	1.300
Bukkekje	1.500
Avlsbukker	3.000

I inntil 4 måneder gis et drektighetstillegg på 113 kroner per påbegynt måned etter siste bedekning/inseminasjon. Når bedekning skjer i flokk beregnes drektighetstillegget per påbegynt måned etter at bukken ble sluppet inn i flokken. Det gis ikke tillegg den første måneden etter siste bedekning/inseminasjon.

§ 22 Standardsatser for fjørfe

For verpehøner er standardsatsen 35 kroner ved innsett. Satsen øker lineært til 63 kroner ved 24 ukers alder og holder seg konstant frem til 32 ukers alder. Deretter reduseres standardsatsen lineært til en nullverdi ved 78 ukers alder.

For rugeeggønner til slaktekyllingproduksjon er standardsatsen 107 kroner ved innsett. Standardsatsen øker lineært til 158 kroner ved 24 ukers alder. Standardsatsen er konstant mellom 24 til 32 ukers alder. Deretter reduseres standardsatsen lineært ned til 5 kroner ved 60 ukers alder.

For slaktekyllinger er standardsatsen 4,30 kroner ved innsett. Standardsatsen øker lineært til 15,60 kroner ved slakteferdig alder over 31 dager.

For kalkun er standardsatsen 20 kroner ved innsett. Standardsatsen øker lineært til 91 kroner ved slakteferdig alder over 13 uker.

For industrikalkun er standardsatsen 20 kroner ved innsett. Standardsatsen øker lineært til 193 kroner ved slakteferdig alder over 5 måneder.

§ 23 Standardsatser for storfe

Standardsatsen for melkerase er:

<i>Sone for distriktstilskudd</i>	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>
Okser under 3 md.	2.300	2.500	2.600	2.700	2.700
Okser 3-6 md.	5.000	5.400	5.600	6.000	6.000
Okser 6-9 md.	7.300	7.900	8.200	8.700	8.800
Okser 9-12 md.	8.700	9.400	9.900	10.600	10.700
Okser 12-15 md.	10.700	11.600	12.200	13.100	13.200
Okser 15-18 md.	12.600	13.800	14.500	15.600	15.800
Okser 18-21 md.	12.900	14.200	15.000	16.200	16.400
Okser 21-24 md.	14.200	15.700	16.600	18.000	18.200
Voksne okser	15.800	17.600	18.700	20.500	20.800
Kviger under 3 md.	1.700	1.800	1.900	2.000	2.000
Kviger 3-6 md.	3.400	3.600	3.800	4.000	4.100
Kviger 6-9 md.	4.700	5.000	5.200	5.600	5.600
Kviger 9-12 md.	5.900	6.300	6.600	7.000	7.100
Kviger 12-15 md.	7.600	8.200	8.600	9.100	9.200
Kviger 15-18 md.	9.300	10.000	10.400	11.100	11.200
Kviger 18-21 md.	10.600	11.400	11.900	12.700	12.800
Kviger 21-24 md.	10.800	11.800	12.300	13.200	13.400
Ku	10.800	11.800	12.400	13.300	13.500

I inntil 8 måneder gis et drektighetstillegg på 315 kroner per påbegynt måned etter siste bedekning/inseminasjon. Det gis ikke tillegg den første måneden etter siste bedekning/inseminasjon.

Standardsatsen for kjøttfe, tung rase er:

<i>Sone for distriktstilskudd</i>	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>
Okser under 3 md.	3.700	3.900	4.000	4.300	4.300
Okser 3-6 md.	7.500	7.900	8.200	8.700	8.800
Okser 6-9 md.	11.100	11.800	12.200	12.900	13.000
Okser 9-12 md.	13.700	14.600	15.200	16.100	16.200
Okser 12-15 md.	17.100	18.300	19.000	20.100	20.300
Okser 15-18 md.	19.400	20.800	21.700	23.000	23.200
Okser 18-21 md.	20.900	22.600	23.600	25.100	25.400
Okser 21-24 md.	22.900	24.800	25.900	27.700	28.000
Voksne okser	27.800	30.300	31.800	34.100	35.400
Kviger under 3 md.	3.100	3.300	3.500	3.700	3.700
Kviger 3-6 md.	6.600	7.000	7.300	7.700	7.700
Kviger 6-9 md.	9.400	10.100	10.400	11.100	11.100
Kviger 9-12 md.	11.600	12.300	12.800	13.600	13.700
Kviger 12-15 md.	13.800	14.700	15.300	16.200	16.400
Kviger 15-18 md.	15.400	16.500	17.200	18.200	18.400
Kviger 18-21 md.	17.200	18.400	19.200	20.400	20.600
Kviger 21-24 md.	18.600	19.900	20.800	22.100	22.300
Ku	16.500	18.000	18.900	20.300	20.500

I inntil 8 måneder gis et drektighetstillegg på 495 kroner per påbegynt måned etter siste bedekning/inseminasjon. Det gis ikke tillegg den første måneden etter siste bedekning/inseminasjon.

Standardsatsen for kjøttfe, lett rase er:

<i>Sone for distriktstilskudd</i>	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>
Okser under 3 md.	2.700	2.900	3.000	3.200	3.200
Okser 3-6 md.	5.600	6.000	6.200	6.600	6.600
Okser 6-9 md.	8.300	8.900	9.300	9.800	9.900
Okser 9-12 md.	10.300	11.100	11.500	12.300	12.400
Okser 12-15 md.	13.400	14.300	14.900	15.900	16.000
Okser 15-18 md.	14.900	16.000	16.700	17.900	18.000
Okser 18-21 md.	16.300	17.700	18.500	19.800	20.000
Okser 21-24 md.	17.900	19.400	20.300	21.800	22.100
Voksne okser	22.400	24.500	25.800	27.800	28.200
Kviger under 3 md.	2.300	2.500	2.600	2.700	2.700
Kviger 3-6 md.	5.200	5.500	5.800	6.100	6.200

Kviger 6-9 md.	7.300	7.800	8.100	8.600	8.700
Kviger 9-12 md.	9.000	9.600	10.000	10.600	10.700
Kviger 12-15 md.	11.200	12.000	12.500	13.300	13.400
Kviger 15-18 md.	12.600	13.500	14.100	15.000	15.100
Kviger 18-21 md.	14.100	15.200	15.800	16.900	17.000
Kviger 21-24 md.	15.300	16.500	17.200	18.400	18.500
Ku	12.900	14.100	14.900	16.100	16.300

I inntil 8 måneder gis et drektighetstillegg på 371 kroner per påbegynt måned etter siste bedekning/inseminasjon. Det gis ikke tillegg den første måneden etter siste bedekning/inseminasjon.

§ 24 Standardsatser for gris

Smågris

	<i>Nord-Norge</i>	<i>Resten av landet</i>
Smågris under 1 md.	480	410
Smågris 1-2 md.	670	580
Smågris 2-3 md.	960	830

Slaktegris

<i>Alder</i>	<i>Nord-Norge</i>	<i>Vestlandet</i>	<i>Resten av landet</i>
3 - 4 md.	1.090	930	910
4 - 5 md.	1.380	1.140	1.110
5 - 6 md.	1.900	1.560	1.520
Over 6 md.	2.140	1.740	1.700

Livdyr

	<i>Alder</i>	<i>Nord-Norge</i>	<i>Resten av landet</i>
Småpurker	fra 4 opp til 5 md.	2.600	2.000
Ubedekte ungpurker	fra 5 måneder	3.200	2.600
Purker		4.700	4.000
Ungråne	fra 4 opp til 6 md.	3.000	3.000
Råner	over 6 måneder	6.000	6.000

I Nord-Norge gis det et drektighetstillegg i inntil 14 uker på 686 kroner per påbegynt 14. dag etter siste bedekning/inseminasjon. For resten av landet er satsen 600 kroner. Det gis ikke tillegg de første 14 dagene etter siste bedekning/inseminasjon.

§ 25 Standardsatser for nedføring på grunn av radioaktivitet

Satsen for nedføring av radioaktivitet i småfe er 5 kroner per dyr per dag. Fra og med 8. nedføringsuke er satsen 7 kroner per dyr per dag. Det gis ikke erstatning for den første uken etter at småfe er satt på nedføring.

Satsen for nedføring av radioaktivitet i storfe er 8 kroner per dyr per dag.

§ 26 Tapt arbeidsfortjeneste ved måling av dyr

Tapt arbeidsfortjeneste og lignende i forbindelse med ekstraordinær samling eller nødvendig transport i forbindelse med besetningsmåling kompenseres med en fast sats på kr. 100 pr. målt dyr.

§ 27 Ikraftttredelse

Denne forskrift trer i kraft straks. Fra samme tid oppheves følgende forskrifter:

- forskrift 9. januar 2004 nr.169 om erstatning etter offentlige pålegg som følge av planteskadegjørere
- forskrift 11. februar 2004 nr. 382 om tilskott ved nedslakting av sauebuskap på grunn av sjukdommen mædi
- forskrift 9. januar 2004 nr. 170 om tilskott ved nedslakting av sauebuskap som har hatt kontakt med buskap der sjukdommen skrapesjuka er påvist
- forskrift 17. august 2001 nr. 925 om standardiserte satser for erstatning for dyr
- midlertidig forskrift 9.januar 2004 nr. 168 om erstatning for visse indirekte tap som følge av pålagt nedslakting
- midlertidig forskrift 9.januar 2004 nr. 154 om utmåling av erstatning etter matloven § 22
- forskrift 19. juni 2003 nr. 905 om kompensasjon og erstatning i forbindelse med nedføring på grunn av radioaktivitet 2003/2004
- forskrift 30. august 2001 nr. 1002 om erstatning for svikt i honningproduksjon